

**SÄVSJÖ HEMBYGDSFÖRENINGENS
ÅRSSKRIFT
2011**

Innehållsförteckning

1. **Mötesplatser i och runt Sävsjö av Inger Högberg**
2. **Bandyn och fotbollen i Sävsjö förr i tiden av Tage Almqvist**
3. **John Ringius – Britta Holmström Far – Dotter Lokalkändis – Världskändis av Elna Nilsson**
4. **Gatunamnen i Sävsjö av Inger Högberg och Bertil Zettergren**
5. **Stadsplanerare för 1886 och 1925 års kartor av Bertil Zettergren**
6. **Thorstenssons pepparkakor av Bertil Zettergren**
7. **Axplock från tidningsarkivet 1951 av Maj-Sofie Andersson och Claes-Göran Andersson**

Omslagsbilden: Musikkår (kanske den 1949 bildade Sävsjö musikkår) framför 3-våningsverandan på Emma Lomells hörnhus V. Järnvägsgatan. – Kopparslagaregatan. Nr. 2 fr.v. Thorbjörn Johnsson, initiativtagare till nya Sävsjö musikkår. Bilden är från: omkr. 1950

Sävsjö Hembygdsförening finns nu även på www.savsjohembygdsforening.se

Mötesplatser i och runt Sävsjö

Marknadsdag. De flesta hästskjutsarna har ersatts av lastbilar och bilar. Jungs, byrån, Elwings, Köpmangatan. Bilden är från: omkr. 1930

Vi möts och vi skiljs ibland utan tårar. Träffa våra medmänniskor vill vi gärna. Tidigare var vägskäl, mjölkbryggor, handelsbodar och gathörn självklara mötesplatser. I det gamla Sävsjö var Politiska knuten, bommarna vid järnvägsövergången och Stora torget arenor där männen löste världsproblemen och utbytte insides nyheter långt före ,

men lika snabbt som, Wikileaks. Även kvinnor har haft behov av att läcka. Kanske blev det i mjölkaffären eller på Wennbergs över en kopp kaffe. Vad har vi för mötesplatser idag? Pressbyrån har ersatt stationshuset som platsen där de som är på väg bort eller de som stannar hemma möts. På väg till

kontinenten via Alvesta kan man behöva en mugg kaffe eller en tjock grillad med senap. Ja, men man får inte glömma, här säljs tidningar också. Har man tur kan man hamna bredvid Stina A. (Sävsjös stora korsordsvinnare), vid tidningsstället. Här tampas vi i all vänskaplighet om Svenska Dagbladet för dess fredagsfläta. Vi har apoteket och

vårdcentralen. Men där finns ett socialt hinder. Man håller gärna en nysnings avstånd till de snuvigaste, så där kan knappast några hemligheter utbytas. Lattemammorna har ju gett nytt liv åt våra konditorier. Men de breda pojkarna har kvar greppet om sina platser vid 10-kaffet på Melins. Då skulle man vilja vara en fluga på väggen och lyssna. Fredagar kan man hänga på Kamelen, över en kaffe med tigerkaka. Så mycket kunskap, erfarenhet och värmande gemenskap som ryms innanför dessa väggar några förmiddagstimmar! Man får verkligen skärpa sig för att komma ihåg att lokalen en gång låg vägg i vägg med Sörensens kylrum som var en sval plats för leverpastej och isterband. Den morgonpigge har redan före kamelkaffet hunnit avverka torgrundan. Med naturligt krokiga gurkor och purjolök i famnen byter vi middagstips och nickar åt bekanta i vimlet. Försäljaren försöker lära oss bedöma mognads-

graden på ananas och avokado. Men det är lite som att kasta pärlor, då det, mellan stånden, väller fram sävsjöbor som måste identifieras.

Lite udda träffpunkt är Återvinningsplatsen, men för att riktigt få rå om varandra en längre stund måste man ställa sig i kön på Flishult.

Den i särklass bästa och mest ombonade mötesplatsen är Sveriges bästa bibliotek, Storgatan 2. Vi börjar med tidningsprassel i förmaket redan kl 9.00 för att sedan dra oss in i sällskapsrummet och välja ut en bekväm stol, med utsikt mot entrén. Detta för att ha full koll på dirigenten Jan E. som skickar ner en kund i källarens arkiv samtidigt som han svarar i telefonen och ger boktips till något barn. Hur många hissar finns det i Sävsjö? Enligt säker källa lär den äldsta finnas på Sanatoriet (Ljunga park)*. Hissen hör ju till de påtvingade mötesplatserna. Besvärat tittar man i taket eller på sina tåspetsar eller stirrar oseende rakt fram och sedan det befriande

leendet när man släpps ut. Ett liknande fenomen är att mötas på en skogsstig. Hur smal skall den vara för att man skall känna sig manad att hälsa?

Vi har också möten där gemensam fiende förenar. Tidigare var det järnvägsövergången nu är det övergångsställen eller när man söker skydd under någon markis för att komma undan ett skyfall. En hädisk men inte främmande tanke slår mig. Varför inte öppna en kaffestuga i anslutning till kyrkogården? Där står vi i blåsten, oftast tunnklädda eftersom tanken var ett kort besök med en bukett. Men besöket blir ofta långt, väldigt långt. För här möts gamla klasskamrater, arbetskamrater och grannar. Platsen inbjuder till reflektion över livet och åren som gått. Många har inte haft någon att filosofera tillsammans med på länge. Så varför inte en liten enkel servering med varm dryck och en sittbänk?

Inger Högberg

Bandyn och fotbollen i Sävsjö förr i tiden

Jag har blivit ombedd att berätta lite om hur jag kom i kontakt med idrotten i Sävsjö som ung skolgrabb och lite om dåtidens förutsättningar vad gäller planer och utrustning. Mitt intresse för idrott grundlades i unga år och fortfarande har jag ett idrottsintresse som omfattar de flesta idrotter.

Allt började redan i unga år. Efter skoldagens slut samlades ungdomarna på Sandsjövägen för att vandra ut till den så kallade Skräphögsplanen, strax ovanför dåtidens Boro-Hus, och där Sävsjö Trähus ligger i dag. Vi delades upp oss i två lag och efter matchen blev det straffskjutning på den duktiga målvakten Olle "På Spången" Petersson.

I takt med att jag växte till mig började jag gå på Sävsjö FF:s träningar och fick chansen att spela med i någon träningsmatch. En annan yngling som också var med då var Svante

Lindqvist. Han var en konditionsstark och ettrig spelare, som sedan spelade i många år för SFF.

Efter bara något år blev det en brytning med SFF och vi ungdomar bildade ett nytt fotbollslag. BK Sture hette klubben som hade fotboll och bandy på programmet. En styrelse bildades och i den ingick bland andra Sven Engdahl, Karl-Erik Nilsén, Sven Livenborg och jag själv. Första klubbmötet skulle hållas på Café Solbacken, mitt emot gamla polis- huset på Storgatan. Mötet började lugnt, men ljudnivån steg och till slut blev vi utkörda. Men vi gav oss inte, utan fortsatte mötet utanför caféet under en gatlykta. Alla hade köpt någon sak som såldes på auktion. Detta för att få in lite pengar. Högsta budet blev 75 öre och mötet vars början till framtidens lag i Sävsjö. Tränare blev den så rätt nyinflyttade och fotbollsintresserade Stancel, förnamnet har jag glömt. Föreningen blev

inte långvarig, endast ett par år och de flesta ungdomarna började åter träna och spela för Sävsjö FF.

Vår fotbollsarena var under BK Sturetiden den så kallade Bottnaplanen, som fanns där senare mejeriet byggdes Detta var åren kring 1940. Planen fick vi göra i ordning själva.

Jag växte till mig och även på den tiden krävdes träning. Två kvällar i veckan och match som regel på söndagarna. Det blev mycket fotboll. Vi var sex bröder och två brorsöner som spelade fotboll och vid något tillfälle var vi fyra bröder samtidigt i Sävsjö FF:s A-lag.

Var bara 13 år när jag spelade min första a-lagsmatch för SFF, så under åren fick jag tillfälle att spela med många olika spelare. De första åren fick jag spela i samma lag som mina idoler, som då var Stig "Gahlin" Albrechtsson, Allan Brusberg, Erik

Reneby och Ragnar Krafft för att nämna några. Som ung grabb gick jag varje söndagseftermiddag till Cigarmagasinet i Stadshotellbyggnaden. Jag ville veta hur det gått i olika matcher och stundtals kunde det vara trängsel för att se resultaten som hängdes ut i ett skyltfönster.

Med åren kom nya spelare på grund av generationsväxling. Arne Engdahl, Roland Söderström, Birger Strömqvist och Sune "Purr" Lindqvist är några jag vill nämna. Arne var en fantastisk målvakt, en av SFF:s främsta spelare genom tiderna. Arne var lika duktig i bandymålet. Birger "Bibbi" Strömqvist var den mest hård-

skjutande SFF-spelaren jag spelat med och "Purr" värvades till Husqvarna Södra där han hade stor framgång. För min del började karriären gå mot sitt slut. Skadorna gjorde sig påminda och jag kunde summera många härliga år med fullt av goda vänner och ständigt nya kamrater.

Överst från vänster: "Biss" Olsson, Erik Reneby, Ragnar "Ragge" Krafft, Filip "Pajen" Sjögren, Sten Branth. Mitten från vänster: Erik "Ståbä" Ståhlgren, Kalle Rosell, Allan Brusberg. Nederst från vänster: Stig "Gahlin" Albrektsson, Lennart "Russel" Rosell, David Strömqvist. Sävsvö FF 1937.

Bandyn var en naturligt komplement till fotbollen. Mina första stapplande skär tog jag på "rundnäsa-skridskor" med remmar ute på bäcken vid Tällevad. Från bäcken var nästa steg att åka på Skrapstadsjön. Där var det stora ytor

för både åkning och teknisk träning med klubba och boll. Klubborna var enkla. Man gick ut i skogen och försökte hitta en enbuske med en sväng så att det kunde bli en klubba. På Sävsvö Snickerifabrik fick man

hjälp att såga till enebusken till en klubba. Det var annat än senare tiders klubbor. All utrustning utom tröjorna fick man stå med själv. Nästa hemmaplan blev Mejensjöolen. Den frös tidigt och dit cyklade vi

för träning och matcher. Vi klädde om i Gustavssons brygghus där det fanns några kyrkbänkar att sitta på. Det fanns inga fönster och det var dragit och så trångt att några fick byta om utomhus. När det hade snöat fick vi skotta planen och det gjorde vi med hjälp av enkla skrapor som

vi snickrat ihop. Var det mycket snö kom en bonde med häst och en 2-3 meter bred skrapa.

Det fanns inget lyse, men vi tränade så gott det gick på kvällarna. Mest var det dock träning på lördagarna efter jobbet. Det hände någon gång att isen som

inte höll och bland annat ramlade vår målvakt Tage Stork i vattnet när han skulle åka och hämta en boll. Från åren på Mejensjö gölen har jag många minnen och både roliga och dråpliga episoder.

Överst från vänster: Tränare Åke Igesten, Ingvar Gustavsson, Roland Söderström, Tage Almqvist, Alvar Sandström, Sivert Lantz, Rolf Andersson, Lagledare Paul Andersson. Nederst från vänster: Nils-Olof Karlsson, Kjell-Arne Brusberg, Arne Engdahl, Sven-Olof Isaksson, Ingemar "Titti" Olsson.

En ny epok inleddes när vi fick en landbana. Sturevallen spolades med hjälp av brandslangar och det gjordes många ideella insatser för att få upp bra is. På Sturevallen kom det även upp några lampor så att hjälpligt gick att träna. Sävsjö BK lyckades värva några duktiga spelare och

på 60-talet blev SBK ett lag som nämndes med stor respekt. Nyförvärv som Bengt-Åke Gustavsson och Ingemar Andersson och egna ungdomar som Leif "Löken" Rydén, Lars-Åke Nilsén, Kent Andersson, Karl-Johan Bloom och Sven-Olof Isaksson förde SBK till allsvenskt

kval 1968 mot Värmbol från Katrineholm. Tre tuffa matcher där Värmbol vann den matchen, som spelades i Motala.

Efter att jag lagt av som spelare fortsatte jag som ungdomsledare i SBK och efterträdde Paul Andersson som lagledare för a-

laget. Jag fick även ledaruppdrag inom Smålands Bandyförbund och samarbetade en hel del med Arne Argus, ordförande, och Bertil Jonsson, ungdomsansvarig.

Många roliga minnen från bandyåren har jag med mig än i dag och jag vill även passa på att nämna den fantastiska supporterklubb som SBK hade

under några år. De stöttade SBK ekonomiskt och ordnade bland annat danser i Hofgårdshallen och sålde lotter för att få in pengar.

Överst från vänster: Sven "Tryckar'n" Fransson, Arne Engdahl, Håkan Svensson, Arnold "Ase" Claesson, Nicke Bergström, Krister Andersson, Siwert Lantz, Enar Magnusson, Johan Bloom, lagledare Paul Andersson. Nederst från vänster: Sven-Olof Isaksson, Jan "Habo" Johansson, Sune Ståhlgren, Bengt Moberg, K-E "Kee" Svahn.

Tage Almqvist

JOHN RINGIUS – BRITTA HOLMSTRÖM FAR – DOTTER LOKALKÄNDIS – VÄRLDSKÄNDIS

John Ringius

När Sävsjö Hembygdsförening bildades 2 maj 1922, invaldes som kassör i den första styrelsen en välkänd Sävsjöbo, nämligen grosshandlaren John Ringius. Det var ett gott val – Ringius satt med i nämnder och styrelser av alla de slag och hade ett stort inflytande i samhället. Vilket naturligtvis gynnade den nya föreningen.

Men vi börjar från början.

Vem var han, den ganska kortvuxne mannen, som med den ofta högljudda, lite gälla rösten i olika sammanhang framförde sina bestämda synpunkter? Jo, John Ringius var född i Piteå i februari 1870 – fadern var telegrafkommissarie -, växte upp där och hade sedan tjänst som bokhållare lite här och där i orter längs Norrlandskusten, som han berättar i en intervju inför 100-årsdagen. Där minns

han också med en viss förtjusning långa turer i ”segel-kanot” i den norrländska skärgården och hur han åtminstone en gång kapsejsade så långt ut, att han måste simma i 20 minuter, innan han kunde ta sig i land.

Någon tanke på att flytta till Småland hade den unge Ringius inte alls, Däremot hade han långt gångna planer på att fara till Sydafrika för att stödja boerna i deras kamp mot

engelsmännen, som pågick sedan någon tid. Afrikabiljetten var t o m klar. Men ödet ville annorlunda.

John Ringius hade en bror, Hans-Erik, som drev en sågverks- och trävaruaffär i Stockaryd. Han blev sjuk och behövde en medhjälpare. Bror John

ställde upp, avbeställde sin Afrikabiljett och for 1897 till Stockaryd, där han snart blev delägare i firman.

Östra Järnvägsgatan 20 Ringius fastighet med Smålands Dagblads redaktionslokaler i bottenvåningens norra del. Fastigheten revs 1971 och Sparbanken byggde följande år ett större hörnhus mot Storgatan med lokaler för post och bank.

Bilden är från: 1971

År 1902 flyttade Ringius till Sävsjö, där han efter några år köpte den stora fastigheten Ö. Järnvägsgatan 20 (ung. där Posten nu ligger). I en lägenhet där bodde sedan familjen Ringius – han gifte sig 1910 med Alma Thunander från Vrigstad – ända till 1946, då det blev flyttning till det nybyggda Ö. Esplanaden 33.

År 1916 avled brodern och

John Ringius, som då blev ensam ägare till sågverks- och trävaruaffären, flyttade det hela till Kullen, ett område vid ån strax norr och väster om nuv. Ljungsbergsvägen. Detta ingick förmodligen i köpet, när han 1911 övertog Otto Bolanders väl inarbetade kräftehandel. Nere vid åkanten låg nämligen "Bolanders håla", där de uppköpta kräftorna förvarades i sumpar i

väntan på transport eller kokning. Sedan Ringius blivit ägare, blev det snart bara "Kräfteumparna". En gammal Sävsjöbo berättade förresten en gång, att han och några andra pojkar brukade "befria" en och annan hona till ett fritt liv i ån – det skulle också finnas kräftor också där, tyckte de. Att experimentet nog lyckades, kan den intyga, som en mörk augustikväll

i början av 30-talet var med och tog kräftor i ficklampornas sken strax ovanför åbron.

Väl ganska snart efter övertagandet av kräftehandeln uppförde Ringius på Kullen ”konservfabriken Kronan” - en bruntonad ganska vacker byggnad lever kvar i minnet. I ”Kräftehuset”, som man oftast sade, framställdes olika kräftekonserver som konserverade kräftestjärter och kräfte smör. Det sistnämnda var det finaste och dyraste av allt och köptes till största delen upp av de stora restaurangerna i Stockholm. De Sävsjöbor, som fick smaka denna delikatess, var säkert lätt räknade.

Så betydelsefull och viktig var kräftehandeln på sin tid, att Ringius när Sävsjö skulle bli stad tyckte, att en kräfte i stadsvapnet skulle passat bra. Jo, kanske det. Åtminstone nu – kräfte går ju bakåt.....

Ibland nämns John Ringius som fågelholkens uppfinnare, fast det är en sanning med modifikation. Holkar hade smällts ihop av några brädbitar även före hans tid, men han uppfann en ”naturholk”, som var så lik fåglarnas

bohål som möjligt – i en lagom bit naturstam borrades ett konformat hål, som var bredast nertill och som avsmalnade upp mot utgångsöppningen. För att kunna åstadkomma detta uppfann Ringius en ny sorts fjäderborr. Ringiusholkarna blev mycket populära -minst 100000 spreds ut över landet.

Även om Ringius drev flera olika företag – han tituleras alltid grosshandlare – engagerade han sig tidigt både i det kommunala arbetet och i föreningslivet. Efter att några år ha varit ledamot i både municipalnämnd och municipalstämma blev han år 1909 ordförande i båda. Som kommunalpolitiker utträttade Ringius genom sina ”kloka och framsynta initiativ” ”mycket av bestående värde för samhället”, berättar lärare Per Schultz i sin Sävsjöhistoria. Schultz framhåller också, att det till stor del var Ringius förtjänst, att de stora skogsområdena öster och söder om samhällsgränsen förvärvades från Eksjöhovgård. Om det då, när det begav sig, var den allmänna meningen, må vara osagt – andra tongångar har hörts, men intriger och rävspel bakom de kommunala kulisserna

har alltid funnits. I varje fall avsade sig Ringius efter ett par år ordförandeskapet i både nämnd och stämma. Av hälsoskäl – som just ingen trodde på.

Även om Ringius av sagt sig de båda ovannämnda ordförandeposterna, deltog han också i fortsättningen med stort engagemang i det kommunalpolitiska arbetet. Så t.ex. invaldes han i byggnadsnämnden redan 1907 och satt som ordförande där 1915-1933. Han kom att ingå i samhällets första municipalfullmäktige 1917 och blev kvar till 1930. I 60-65-årsåldern lämnade han sina kommunala uppdrag. Andra uppdrag behöll han längre, t. ex. posterna som ordförande resp. v. ordförande i styrelserna för Skånska Banken resp. Sävsjö Sparbank.

Med ålderns rätt lämnade John Ringius sina offentliga uppdrag, men intresset för samhället behöll han hela livet liksom förmågan att se framåt. Ett exempel bara – 93 år gammal sände han 1963 en väl underbyggd och väl formulerad skrivelse till stadsfullmäktige, där han föreslår, att mossmarken vid ån söder om samhället

förvandlas till en fågelsjö med planteringar på stränderna runt om – det var området ungefär mellan nuvarande Kulturhuset och Sanatorieskogen, som avsågs. Jo då, förslaget togs väl upp och återkom i olika sammanhang. Men ingenting hände. Inte förrän häromåret, då vår eminente stadsträdgårdsmästare Stefan Lagerqvist skapade Lagunen med tillhörande park. En förnämlig anläggning, som säkert skulle uppskattats av gamle Ringius.

Ringius skulle säkert också uppskattat ”Sävsjö trädgård” - han var mycket trädgårdsintresserad. Än kan man ana resterna av hans anläggningar vid ”Kräfthuset”, än finns väl de, som minns hans väl-skötta planteringar bakom ständigt nyklippta låga häckar utmed fastigheten vid Ö. Järnvägsgatan och

hur han själv ofta pysslade där, på 30-talet gärna i sällskap med den stora svarta, mycket kloka pudeln Trollet.

John Ringius hann med mycket mera än affärer och kommunalpolitik. Han var friluftsmänniska, jägare, fiskare, engagerad i idrottsföreningar och skytteförening. Spänsten fick han behålla långt upp i åren – ännu minns väl en och annan, hur han kom marscherande med bestämda steg eller farande på cykel eller spark. Sålunda berättas, att Ringius några dagar före sin 90-årsdag deltog i det riksomfattande Sport 60 och alltså gick en halv mil, Inte dåligt!

Och Alarik Svensson, bördig från Bringetofta, präst och lokalhistoriker, berättar följande:

”Den 95-årige Ringius

omtalade för sina döttrar, att hans äldste affärsvän i Vrigstad skulle fylla åttio år och att han var inbjuden och skulle fara dit.

Döttrarna greps av onda aningar och frågade unisont: Men pappa cyklar väl inte dit utan åker bil? - Visst cyklar jag, hur skulle jag annars komma dit? - Men om pappa ej vill åka bil så kan ju pappa ta bussen från torget och åka till närmaste hållplats i Vrigstad? - Nej! Efter mycken övertalning lovade han dock att åka buss till och från vännens högtidsdag. Han höll också sitt löfte. Men dagen före bemärkelsedagen hade han cyklat till Vrigstad, kontrollerat vilken busshållplats som passade samt sedan cyklat hem till Sävsjö igen!”

Vital in i det sista avled John Ringius på sin 103-årsdag 21 februari 1973.

BRITTA HOLMSTRÖM

Två döttrar fick Alma och John Ringius, nämligen Britta 1911 och Inga 1913. De växte upp i det stora

huset vid Ö. Järnvägs-gatan, gick i folkskolan strax intill och sedan, flickskola i Jönköping.

Inga blev så småningom sjuksköterska.

Britta ville tidigt bli diakonissa – hon hade redan under konfirmationstiden känt en kallelse till detta, Men pappa Ringius övertalade henne att fortsätta studera och så blev det studentexamen i Lund och därefter en fil.kand. med ämnena nationalekonomi, filosofi och religionshistoria. Allt valt med tanke på framtida socialt arbete. Lite i den vägen blev det också, då hon en tid tjänstgjorde på Diakonissanstaltens epilektikerhem i Nacka.

Snart återvände dock Britta Ringius till Lund. År 1936 gifte hon sig med dåvarande teologidocenten vid universitetet, Folke Holmström. Fem barn föddes sedan i rask följd.

Men den växande familjen hindrade inte den unga docentfruns engagemang för olyckliga och behövande människor. Så kom den morgon i september 1938, då radionyheterna meddelade, att Hitler annekterat Sudetområdet i Tjeckoslovakien. Det hade varit oroligt länge och kris med risk för krig. Nu hade stormakterna givit efter för Hitlers krav och så, som den brittiske premiärministern Chamberlain uttryckte det, skapat ”fred i vår tid”. Freden var räddad och alla var nöjda, förkunnades vitt och brett. Men för Britta Holmström och många med henne lät detta som ett grymt hån. De visste, att 10000-tals människor den morgonen

flydde för sitt liv från sina hem. Och de kände, att som kristna kunde de inte bara sitta stilla med armarna i kors och låta saken ha sin gång.

Den dagen föddes tanken på IM, d v s Inom-europeisk Mission. De, som kallade sig kristna, måste själva i handling visa sitt sinnelag, sin medkänsla och solidaritet med de drabbade. De skulle börja en ny sorts mission. Inte i fjärran länder utan i Europa. I januari 1939 reste så paret Holmström till Prag, såg eländet där och startade Prag-hjälpen för flyktingarna. Snart följde räddningsarbete bland förföljda judar i Wien och hjälp åt flyktingar i Sverige.

Arbetsuppgifterna blev allt flera i krigets Europa och en fastare organisation av verksamheten behövdes. Nog frågar man sig, hur Britta Holmström, som var den drivande, orkade och hann med allt detta – barnen var ju små. Men hon kämpade på, givetvis med stöd av maken. Och av sin övertygelse. Ibland, sägs det, fick det för tillfället yngsta barnet, som ännu inte kunde lämna sin mor, följa med hängande i en bårsele på hennes rygg.

I maj 1944 utsågs IM:s första styrelse med biskop Torsten Ysander som ordförande. Senare övertog Britta Holmström själv den posten.

Efter krigsslutet 1945 blev det en intensiv verksamhet i fr.a. Polen och Tyskland, där hjälpcentraler och s.k. Schwedenheim organiserades – behoven var oerhörda. Nu visade sig tydligt det för IM karaktäristiska – varje enskild människa fick inte bara materiell hjälp utan också andlig genom att man i samtal öga mot öga lyssnade på var och en och så sökte ge styrka och identitet.

Nu kom också Vrigstadhemmet till – i den prästgård, där paret Holmström intog sin bröllopsmiddag efter vigseln i Vrigstad kyrka 1936. Vrigstadhemmet eller IM-hemmet, som man också säger, blev en fristad för hundratals f.d. koncentrationslägerfångar – några kom att stanna kvar hela livet ut.

Genom sitt sätt att arbeta kom IM att stå för Individuell Människohjälpp, som det också gör sedan 20-25 år tillbaka. Hela tiden har verksamheten ökat, så att ett omfattande hjälparbete numera bedrivs inte bara i Europa utan också i Asien, Afrika och Latinamerika. Mycket går ut på hjälp till självhjälp, på att stärka självkänslan, särskilt hos kvinnor. En symaskin, en vävstol, hjälp med försäljning av de förfärdigade alstren, o s v. Mycket mera skulle kunna nämnas, t.ex. bidrag till skolor i Tibet och Indien, hem för utvecklingsstörda i Jerusalem, för att bara ta något. Verksamheten är fortfarande omfattande – IM är en världsorganisation, som ännu i

högsta grad lever upp till namnet Individuell Människohjälpp.

Britta Holmströms gärning uppmärksammades tidigt. Redan 1950 fick hon Svensk Damtidnings akademis pris på 1000 kronor ”för storsinnat initiativ och inspirerande gärning i humanitetens tjänst”. År 1961 utnämndes hon till medicine hederdoktor i Lund, 1973 fick hon Serafimerorden, 1977 överlämnade påven personligen Benemerenti-medaljen. Två gånger lär Britta Holmström ha varit föreslagen som kandidat till Nobels fredspris. Nog hade hon varit väl så förtjänt av det som många av dem, som fått det, flickan från Sävsjö.

Man kan undra, hur många som räddats till livet, som fått ett bättre och värdigt liv genom henne och IM. Tiotusentals! Nog kan vi Sävsjöbor känna lite lokalpatriotisk stolthet över att Britta Holmström vuxit upp just här. Britta Holmström avled hösten 1992. Hennes verk lever vidare!

Elna Nilsson

Gatunamnen i Sävsjö (fortsättning från 2010 års årskrift)

Skogsgatan 7. Till vänster Malkomlund och till höger Skogsgatan 4. Bifogad text: "Vintergatan idyll med träd och häckar vänstertrafik och Oskar Kraffts "Morris", som han på sin ålderdom förvärvade efter att hela sitt tidigare liv kört den imponerande sidovagnsmotorcykeln Skogsgatan i mitt minne alltså". Bilden är från: slutet av 1950-talet

Gatunamnen har genom åren fastställts av samhällsstyrelsen, municipalfullmäktige, kommunfullmäktige och från 1999-10-25 har det varit byggnadsnämnden fram till och med 2006-12-31 då tillstånds- och myndighetsnämnden tog över besluten. Namnförslagen har ofta tillkommit i samråd med hembygdsföreningen. Mellan åren 1972 och 2006 har mätningstekniker Johnny Thorstensson tillsammans med byggnadsnämndens ordförande och hembygdsföreningen tagit fram namnförslagen.

Förkortningar:

BN: byggnadsnämnden **KF:** kommunfullmäktige **MF:** municipalfullmäktige **MS:** municipalstämman **SF:** stadsfullmäktige **SHF:** Sävsjö hembygdsförening
SS: samhällsstyrelsen **TM:** tillstånds- och myndighetsnämnden.

Förklaringar:

Uppgifterna om gator, platser m.m. lämnas på följande sätt:

Namnet, som också kan ha någon av följande symboler: * före namnet betyder att namnet inte används längre, **(parentes)** omkring namnet betyder att namnet bara varit

föreslaget och gatan aldrig utlagts, ”**citattecken**” runt namnet anger att namnet bara används i folkmun.

Årtalet anger antingen när namnet fastställts eller när det först nämns i ett protokoll.

Läget anger stadsdel eller annan precisering.

Anledningen till namnet. T.ex. anknytning till person, plats eller en namnkategori utan lokal anknytning.

(Rallarevägen): Tällevad. 1984. Tillhör namnkategori järnväg.

Ringvägen: Öster och norr om Ringgården. 1953. Anspelar på gatans form. Namnet har föreslagits av schaktmästare Knut Söderberg.

Rosenvägen: Högaholmen. 1983. Gatan har fått sitt namn av att där låg en handelsträdgård med växthus.

Rundelsgatan: Väster om Lundbergsplan. 1928. Anspelar på gatans form.

Rundelsplan: Ligger i triangeln som bildas av Rundelsgatan, Vrigstadvägen och Sandsjövägen. 1940.

Runstigen: Kistegården. 1969. Tillhör namnkategori forntid.

(Rådhusplan): Södra delen av nuvarande parken Kronan. Planerad för rådhus på 1886 års stadsplan.

(Rådhusstorget): Södra delen av nuvarande parken Kronan. Planerat på 1886 års stadsplan strax söder om Rådhusplan.

Röjarstigen: Spången. 1975. (Röjningsstigen var det ursprungliga förslaget). Tillhör namnkategori lantbruk.

Rönnbärsvägen: Hägnen. 1961. Tillhör namnkategori bär. (Bäckaskogsvägen var ett alternativnamn men avslogs av **BN**).

(Sanatoriegatan): Ungefär där Banérgatan går idag. På 1886 års stadsplan.

Sanatorievägen : Strax söder om Kulturhuset upp mot Ljunga Park. Troligen huvuduppfart tidigare. 1929.

”Sanatorievägen”: Mindre väg söder om Gunnes vägs mynning mot Ljungagatan och som förr var en tillfartsväg till köksavdelningen på dåvarande Sanatoriet.

Sanatorievägen: Nuvarande huvuduppfart till Ljunga Park. 1997. Anknyter till det sanatorium som funnits på platsen mellan 1875 och 1947.

(Sandgårdsgata): Norr om Kristna skolan (Tegnérskolan). På 1886 års stadsplan.

Namnändrad till Tegnérgatan. Namnet anknyter troligen till ett grustag som funnits där gatan börjar i söder. Namnet Sandgårdsgatan har också förekommit i protokoll.

Sandsjövägen: Från Lundbergsplan mot Sandsjö. På 1886 års stadsplan. Namnet anknyter till sockennamnet Sandsjö.

(Sandsjögatan): Troligen Sandsjövägen. 1930.

Semaforvägen: Tällevad. 1984. Tillhör namnkategori järnväg.

(Sibbegatan): Nordöstra stadsplaneområdet. 1948. Till minne av Sibbe vars namn står på den s.k. Sibbestenen, som står på ursprunglig plats mellan Uppåkra och Sibbarp. Texten lyder: ”Olof satte denna sten efter Sibbe, sin son”. Sibbe är ett kortnamn till sammansatta namn på *sig* ”seger”, t.ex. Sigbjörn. Föreslaget av **SHF**.

Signalvägen: Tällevad. 1984. Tillhör namnkategori järnväg.

Sjukhusparken: Framför dåvarande sjukstuga mellan den tidigare Vrigstadvägen och V. Torggatan. **MF** beslöt 1944 att anlägga en lekpark för småbarn där.

Sjövägen: Hägnen. 2008. Anknyter till vägens närhet till Eksjöhovgårdssjön.

Skepperstadvägen: Södra industriområdet. 1972. Namnet anknyter till sockennamnet Skepperstad där förleden är mansnamnet Skipar med efterleden stad, som betyder plats för verksamhet eller gård.

Skogsgatan: Strax väster om Missionskyrkan och norrut. På 1886 års stadsplan. Anknyter troligen till den skog som fanns där tidigare.

(Skogsparken): I stadsplanen från 1925 inritat parkområde som sträckte sig norr om nuvarande hembygdsparken och fram till och med nuvarande Spången.

Skogsrundan: Hägnen. 1961. Anspelar på gatans sträckning och närheten till skogen.

*Skolgatan (gamla): Nuvarande Odengatan med början nära vetlandajärnvägen i norr och med sitt slut i en planerad gata i södra stadsplaneområdet, benämnd Södergatan. På 1886 års stadsplan. Namnet kommer av att vallsjödelen första folkskola låg längs gatan (nuvarande Djurgårdsgatan 5) med framsidan mot gatan. På kartan fick kvarteret det passande namnet Skolmästaren.

Skolgatan (nya): Högagarde. 1925. Namnet anknyter till den skola som finns vid gatans slut och som idag heter Ljungaskolan

Skördestigen: Spången. 1973. Tillhör namnkategori lantbruk.

Slåtterstigen: Spången. 1973. Tillhör namnkategori lantbruk

Smedgatan: Södra industriområdet. 1960. Tillhör namnkategori industri och hantverk. Gatan hette tidigare Garagegatan.

(Smedjegatan): Väster om och parallellt med dåvarande Brädgårdsgatan. På 1886 års stadsplan. **MS** skriver 1895 att den projekterade Smedjegatan sannolikt inte skulle förverkligas förrän i en avlägsen framtid.

Smultronvägen: Hägnen. 1972. Tillhör namnkategori bär.

Snickaregatan: Södra stadsplaneområdet. 1948. Tillhör namnkategori industri och hantverk. Föreslaget av **SHF**.

Socker-Klaras park: Mellan Köpmangatan och Ljungagatan längs Torkåns östra sida. 2003.

Socker-Klara, som egentligen hette Kajsa Petersdotter, bodde i ett litet hus i norra delen av parken i början av 1900-talet. Hon försörjde sig på att koka karameller, som hon sålde på marknader i Sävsjö och på andra platser.

Sofiagatan: Öster om Sturevallen. 1973. (Hette från början Villavägen). Gatan är namngiven av Johnny Thorstensson. Namnet Sofia kommer av Brita Sophia (1713-1797), äldsta dotter till Magnus Julius de la Gardie (1668-1741) och Hedvig Catharina Lillie (1695-1745). Fadern ägde Eksjöhovgård från 1730-talet. Sophia de la Gardie var en känd profil i Stockholms kultur- och nöjesliv som amatörskådespelare. Då fadern avlidit flyttade hon tillsammans med modern till Paris där hon konverterade till katolicismen. Efter moderns död skall hon ha blivit nunna. Hon ärvde Eksjöhovgård, men p.g.a. hennes konvertering, som innebar att hon inte fick äga godset, såldes det av hennes syskon.

Sporregatan: Söder om Ringgården. 1930. Gatan var inlagd på 1925 års stadsplan och utgick då från nuvarande Ö. Järnvägsgatan öster om Kommunhuset och österut. Historiska muséet i Stockholm har i sina samlingar en stjärnformig järnkringla som en del av en ridsporre. Den hittades i samband med järnvägsbygget vid Sävsjö station 1864. Kan detta fynd ha gett upphov till gatunamnet?

(Spånggatan): Sydvästra Spången. På 1886 års stadsplan. Anknyter till hemmanet Spången där gatan skulle gått.

(Stationsgården): Platsen framför stationshuset. 1885.

Stinsvägen: Tällevad. 1984. Tillhör namnkategori järnväg.

(Stjärngatan): Öster om Sturevallen. 1933. Gatan uppkom genom delning av kv Laken. Kan det vara den nuvarande Soflagatan? Kan namnet anknyta till släkten Gyllenstierna? Se Gyllenstjernagatan.

(Stjernplan): Strax väster om Kristinaskolan. 1932. Kan namnet anknyta till släkten Gyllenstierna? Se Gyllenstjernagatan.

Stora Torget: se Fagerbergiska torget. Fick sitt nuvarande namn efter 1921.

Storgatan: Från stadshotellet och österut. 1928. Tidigare hette den Södra Esplanaden. År 1938 stensattes den med smågatsten som 1980 togs bort och ersattes med asfalt. På grund av ändrad genomfartsled består nu gatan av två delar med Tegnérplatsen i mitten.

Sturegatan: Från Hofgårdsskolan till järnvägen. 1933. Till minne av släkten Sture som ägde godset Eksjöhovgård 1420-1616.

Stureplan: Strax väster om Hofgårdsskolan. 1929. Se Sturegatan.

Sturevallsgatan: (se V. Promenaden) Gatan går mellan Trangränd och Sturevallen. 2010. Anknyter till idrottsplatsen Sturevallen. Namnet är föreslaget av Inger Högberg och Bertil Zettergren.

Ställmakaregatan: Från Lundbergsplan mot Ljunga Park. 1930. Anknyter till den ställmakare som hade sitt vagnmakeri mellan ån och Ställmakaregatan. Per Schultz skriver: ”träarbetet i en vagn kallades här i Småland för ”stället”, och det var väl detta som här i bygden givit upphov till benämningen ställmakare åt vagnmakarna”. Innehavaren av detta vagnmakeri hade i slutet av 1800-talet flyttat verksamheten till Sävsjö från Mellby i Eksjötrakten. Han bedrev verksamheten tillsammans med en son, Karl Johansson, som efter faderns död, ett stycke in på 1900-talet övertog verkstaden och fortsatte den till sin död efter ytterligare ett par årtionden. Sonen gick under namnet ”Kalle på gatan” efter fastighetens läge invid den förr så kallade ”Peterssons fågata” (se denna).

Svetsaregatan: Södra industriområdet. 1972. Tillhör namnkategori industri och hantverk.

”Svinemünde”: Området sydost om Graningevägen. Namnet har troligen sitt ursprung efter det svinhus, som tillsammans med en ladugård låg där. Grisarna fanns där i avvaktan på slakt i det närliggande slakteriet (ungefär där Kulturhuset finns idag). I folkmun blev området en travestering av den polska orten med samma namn.

(Syllvägen): Tällevad. 1984. Tillhör namnkategori järnväg.

Sylvas väg: Kistegården. 1970. Namnet Sylva förekommer på runstenen vid Vallsjö herrgård. Texten lyder: ”Väste (Visäte) och Ivar (eller Joar) och Sylva, tre bröder, gjorde denna bro och satte denna sten efter Thälve, sin fader”. Tillhör namnkategori forntid.

Sågaregatan: Nordvästra stadsplaneområdet. 1970. Ersätter namnet Viaduktgatan. Anknyter till den såg som under många år och med olika ägare låg där. Föreslaget av SHF.

Såningsstigen: Spången. 1973. Tillhör namnkategori lantbruk.

Sällströmmsgatan: Norr om missionshuset i väst- östlig riktning. 1928. Till minne av Bernt Magnus Vilhelm Sällström, som var länsträdgårdsmästare vid Hushållningssällskapet och bosatt på Sällströmmsgatan 8 mellan åren 1883-1929. Han har bl.a. planerat kyrkogården vid Vallsjö nya kyrka.

(Södergatan): På 1886 års stadsplan. Söder om och parallellt med den tänkta Brobygatan, (se denna gata).

(Södra Esplanaden): På 1886 års stadsplan. Från ån i väster, över järnvägen och i en rak linje österut, som nuvarande Storgatan.

(Tallstigen): BN föreslog 1956 namnet som sedan SF ändrade till Furustigen (se denna gata)

Tallvägen: Hägnen. 1949.

Tegnérgatan: Norr om Kristna skolan (Tegnérskolan). 1928. Tidigare hette den Sandgårdsgatan. Anknyter till Esaias Tegnér (1782-1846), skald och biskop i Växjö stift.

Tegnérplatsen: Vid Storgatans mitt. Namnet är ett resultat av en namntävling 1996.. Anknyter till Tegnérskolan (Kristna skolan) och Tegnérgatan.

Terrassgatan: Går idag mellan Sandsjövägen och V. Esplanaden. 1930. Namnet syftar på det terrassformade landskapet.

Timotejstigen: Spången. 1973. Tillhör namnkategori lantbruk.

Tingsgatan: Norr om kommunalhuset. 1942. Tidigare namnförslag var Domaregatan. Anknyter till den tingsverksamhet som bedrevs i den äldre delen av kommunalhuset.

(Torggatan): Från Stora Torgets sydvästra del och västerut. På 1886 års stadsplan.

Torke bro: Bron över Torkån, som skiljde Ljunga och Vallsjö socknar åt. 1892.

Torslundsgatan: Parallellt med och söder om Jacobsgatan. 1926. Anknyter till huset Thorslund, i gatans närhet.

Tovas väg: Kistegården. 1964. Till minne av Tova, som var kvinnan som reste runstenen i Komstad efter sin far Vråe (se Vråes väg). Stenen är en av tre i länet, som är resta av en kvinna. Namnet Tova är ett kortnamn för namn som t.ex. Torfrid och inte särskilt vanligt på runstenar. Tillhör namnkategori forntid.

Trangränd: Strax norr om Högländskyrkan. 2006. Namnet anknyter till det intilliggande kvarteret Tranan.

Transformatorparken: Parken mellan Högaholmsgatan och Bergsgatan. I östra delen av parken placerades en transformator för inkommande el till samhället.

”Trätaregatan”: Benämning i folkmun på Skogsgatan.

Tunneltorget: Väster om gång-och cykeltunneln under järnvägen. 1996. Anknyter till nämnda tunnel.

Tågvägen: Tällevad. 1984. Tillhör namnkategori järnväg.

Tällevadsvägen: Tällevad. 1984. Anknyter till gården Tällevad. Förleden *tälle* står för tallbestånd.

Vallsjögatan: Södra stadsplaneområdet. 1948. Anknyter till sockennamnet där vall

betyder gräsbevuxen mark. Föreslaget av **SHF**.

Vallstigen: Spången. 1973. Tillhör namnkategori lantbruk.

Vaxblekargränd: Kistegården. 1964. Anknyter till det vaxblekeri, som låg i närheten. Föreslaget av **SHF**.

(Viaduktgatan): Nuvarande Sågaregatan. 1942.

(Videgatan): Hägnen. 1972.

Vikingagatan: Hägnen. 1957. Föreslaget av **SHF**

Villagatan: Högagarde. 1944. Anknyter till de villor som uppförts längs gatan.

*Villavägen: Öster om Sturevallen. 1940. Namnet föreslogs av Bertil Thorstensson. Anknyter till de villor som uppförts längs gatan. Namnet ändrades till Sofiagatan 1973 p.g.a. förväxlingsrisk med Villagatan.

Vinkelgatan: Södra industriområdet. 2010. Namnet anspelar på gatans form.

Winthergatan: Norr om Lundbergsplan. 1942. Till minne av löjtnant Johan Joachim Schlage Winther, som där ägde en träförädlingsfabrik för tillverkning av bl.a. takstickor. Industrin var samhällets största tills byggnaden ödelades vid den stora branden 1897.

(Wredegatan): Stadsplanens nordöstra del. 1948. Till minne av grevesläkten Wrede. År 1700 köptes godset Eksjöhovgård av Fabian Wrede. Namnet föreslaget av **SHF**.

Vrigstadvägen: På 1886 års stadsplan går gatan från järnvägen i öster i en rak linje västerut (nuvarande Kopparslagaregatan) över ån och nuvarande Lundbergsplan.

Vråes väg: Kistegården. 1964. Till minne av den norske jarlen Håkon Erikssons stallare, den främste ämbetsmannen i den hird eller livvakt, som en jarl hade. Namnet Vråe finns på runstenarna dels i Komstad, där stenens text lyder: ”Vråe satte denna sten efter Gunne, sin broder. Han dog i England” och dels på Sävsjö Västergårds ägor med texten: ”Tova reste denna sten efter Vråe, sin fader, Håkon jarls stallare”. Mansnamnet är endast känt från dessa båda runstenar och är identiskt med den bestämda form av adjektivet vrå, som betyder ogin, vresig. Tillhör namnkategori forntid.

Västra Esplanaden: I nord- sydlig riktning öster om vårdcentralen. 1929. Finns delvis inritad på stadsplanen från 1925. Anknyter till övriga esplanadnamn i samhället.

Västra Järnväggsgatan: Längs järnvägens västra del. 1928.

Västra Parkgatan: Öster om Vallsjöskolan. 1924. Anknyter till Ö. Parkgatan, vars namn i sin tur anknyter till Hembygdsparken sedan Folkparken flyttat till nuvarande Spången.

*Västra Promenaden: 1929. Gatan kom att ingå som västra delen av Östra Promenaden från 1970. Nuvarande namn är Sturevallsgatan.

(Västra Strandgatan): På 1886 års stadsplan utritad att gå längs åns västra sida från nuvarande åbro och till den tänkta Norra Esplanaden. Se Västra Ågatan.

*Västra Torggatan: 1937 bestämdes att utlägga gatan mellan Vrigstadvägen och Skolgatans förlängning söderut samt iordningställa parken där (sjukhusparken). Namnet tas bort genom ett **KF**-beslut 1970. Gatunamnet blir Ljungagatan.

(Västra Ågatan): 1932. Planerad längs Torkåns västra sida.

(Ågatan): Var tänkt att gå uppströms längs Torkåns västra sida från Torkebro till V.Järnvägsgatan. Sammanfaller med V. Ågatan.

(Åkaregatan): Södra stadsplaneområdet. 1948. Föreslaget av **SHF**.

Ägostigen: Spången. 1978. Tillhör namnkategori lantbruk.

Östergatan: På 1886 års stadsplan. Blev Ö. Esplanaden.

Östra Esplanaden: Tidigare Kyrkogatan. 1929. **SF** beslutar 1970 att namnet Östra Promenaden skall utbytas mot Östra Esplanaden med numrering från söder och är idag Sävsjös längsta gata.

Östra Järnvägsgatan: Längs järnvägens östra sida. 1930.

Östra Parkgatan: Öster om Hembygdsparken. 1928. Anknyter till Hembygdsparken, som efterträtt Folkparken, som flyttats till Spången.

*Östra Promenaden: Från Eksjöhovgårdsvägen i sydlig riktning. 1930. **SF** beslutar 1970 att namnet Östra Promenaden skall utbytas mot Östra Esplanaden.

(Östra Strandgatan): På 1886 års stadsplan utritad att gå längs östra åkanten från Torkebro och norrut. Se Östra Ågatan.

(Östra Ågatan): Nedströms Torkebro och öster om Torkån. 1931. År 1933 vill Gunnar Engdahl anlägga serveringsterrass på ännu ej utlagda Östra Ågatan. ”Tillstyrks på tre år då utläggningen lär dröja”.

Gatunamn som aldrig fastställts men föreslagits av SHF 1948:

Riddare-, Runsten-, Smedje-, Stallare-, Skomakare-, Tunnbindare-, Sandström-, Munk-, Präst-, Kloster-, Kyrko-, Marknads-, Domare-, Färgare-, Garvare-, Bryggare-, Bergmästar-, Bagare-, Hökare-, Adel-, Borgare-, Brisman-, Hammargren-,

-----

Läraren Per Schultz, v. ordförande i byggnadsnämnden, har föreslagit flera av gatunamnen och skriver själv att han ”som ledande motiv vid gatunamnsutformningen i största utsträckning sökt lägga gammal hävd och historia”.

Referenser

Agertz Jan och Varenius Linnéa, *Om Runstenar i Jönköpings län, Runstenen som sevärdhet*, Småländska kulturbilder 2002

Agertz Jan, *Om ortnamn i Jönköpings län*, Småländska kulturbilder 77, Värnamo 2008

Baum Greta, *Göteborgs gatunamn 1621 t.o.m. 2000*, Kungälv 2001

Bergs krönika 1950. Bergs hembygdsförening.

De obesuttna. Torpare och backstugusittare i Vallsjö socken. Sävsjö 1965

Högberg ”Hacko” Gustaf, *Hackos Sävsjö*, Sävsjö 1988

Nilsson Elna. *Sävsjö - ett samhälles liv och utveckling vid stambanan*, Sävsjö 1997

Nordisk Familjebok, 2:a uppl., ”*Uggleupplagan*”, 1904-1926

Protokoll från styrelser och nämnder i Sävsjö kommun.

Varenius, L., Gustavson, H. & Agertz, J., Guide till besöksvärda runstenar i Jönköpings län med kartöversikt och register. *Om runstenar i Jönköpingslän*. Småländska kulturbilder 71. Värnamo 2002.

Dessutom har vi haft mycket god hjälp av kommunens arkivarie Anders Hanzén, som visat oss tillrätta bland hyllorna och av Johnny Thorstenson, mätningstekniker med mångårig erfarenhet. Vi har också fått många andra sävsjöbor att bidra med upplysningar och kommentarer och till alla dessa vill vi rikta ett stort tack.

Inger Högberg och Bertil Zettergren

Stadsplanerare för 1886 och 1925 års kartor

Oscar Ståhlgren (1829-1912)

Född i Borgholm där fadern var apotekare.
Kommisionslantmätare (titel för ordinarie lantmätare som inte uppnått befördran till andre eller förste lantmätare). Avgång med pension 1896.
Gift med Johanna E. Zander från Sandsjö. Familjen flyttade till Sävsjö 1875 och bodde där ca tio år. Upprättade ”Karta över beslutadt tomtområde vid Säfsjö Järnvägsstation år 1882” vilken kompletterades 1885 av A.M. Lindeblad och ”Gillad Stockholms Slott den 1 juni 1886”

Denna stadsplan är en produkt av raka linjer. Gatorna är spikraka och parallella och kvarteren fyrkantiga eller rektangulära med räta vinklar. Här får geografin ge vika för linjalen. Många gator och alla kvarter är namnsatta. De sistnämnda med fantasieggande namn som Öknen, Främlingen och Hoppet. I vissa delar går det fortfarande att känna igen dagens Sävsjö med paradgatan Södra Esplanaden (Storgatan), som då ritats från ån i väster till kyrka och rådhus i öster vid nuvarande Parken Kronan.

Anders Magnus Lindeblad (1825-1905)

Förste lantmätare i Jönköping. Riddare av Vasaorden.
Gift med Laura Tilly, som var syster till

lantmätare Uno Tilly, som fick anställning hos Lindeblad från 1859.

Albert Lilienberg (1879-1967)

Albert Lilienberg föddes i Ronneby, där fadern Albert var jurist och häradshövding i Medelstads härads domsaga. Även farfadern, Nils Lilienberg, var häradshövding och juridik blev ganska naturligt ett stort intresse för den blivande stadsingenjören.
Han avlade studentexamen i Karlskrona 1898 och blev civilingenjör vid Väg- och Vattenbyggnadslinjen på Kungliga Tekniska Högskolan i Stockholm 1903. Han var anställd som 1:e stadsingenjör i

Göteborg 1907-1927 och betecknades som ”en av tidens mest framträdande stadsplanerare”. Under hans tid tillkom stadsplaner som fortfarande ger stora områden i Göteborg en speciell karaktär. Tidens ideal var gator som följde terrängen och med kvartersformer som var oregelbundna.
”Med stor följsamhet gentemot de naturliga förutsättningarna gestaltade han bl.a. Landala egnahemsområde, Bagaregården och Kungsladugård.

Göteborgsutställningen 1923, (300-årsminnet av att Göteborg fick stadsrättigheter 1621), inspirerade Lilienberg till flera ytterligare arbeten, bl.a. anordnandet av Götaplatsen samma år”. Har fått Albert Lilienbergs Plats uppkallad efter sig i stadsdelen Bö i Göteborg.

Han upprättade ett flertal stadsplaner runt om i Sverige:

1921 fastställdes hans stadsplan över Mölndal

1924 fastställdes hans stadsplan över Haparanda

1925 fastställdes hans stadsplan över Sävsjö

1928 fastställdes hans stadsplan över Värnamo

1927 tillträder han tjänsten som stadsbyggnadsdirektör i Stockholm. En tjänst som han innehade till 1944.

Privatpersonen Albert Lilienberg tycks ha varit svår att få grepp om. En av sönerna lär ha uttryckt sig på följande sätt om fadern: ”han var hundra procent arbete och noll procent person”. Han levde med fasta normer. Lade sig tidigt och åt var fjärde timme.

En stor förebild var Napoleon III, vars åtta kvadratmeter stora arbetsbord tilltalade Lilienberg. Han var gift med Ingrid Wallberg från Halmstadtrakten under åren 1909-1925. Paret drev tillsammans Rex cykelfabrik i Halmstad. ”I sitt register hade han alla kunskaper

som var viktiga för det praktiska genomförandet av stadsplaner. Han var tekniker och behärskade dessutom lagstiftningen och stadsbyggandets ekonomiska sida.

Förmodligen var det främst denna handfasta kunskap om lagstiftningen som gav Lilienberg uppdragen i kommuner från Boden i norr till Teckomatorp i söder.”

Lilienbergs förslag på stadsplan och stadsplanebestämmelser över Sävsjö municipalsamhälle är daterad 1919 men fastställdes efter vissa justeringar 1925 av municipalfullmäktige. Den är gjord i skala 1:2000.

Till vissa delar lever den kvar än idag men den ståtliga Esplanaden (nuvarande Storgatan), som utgick från Stadshotellet och avslutades med ett tänkt stadshus där nu Parken Kronan ligger blev aldrig den pampiga stadsbild som Lilienberg tänkt.

Inte heller förverkligades den ståtliga trappan upp mot Högagarde i Terrassgatans förlängning. Ett typiskt inslag i stadsplanen var också de många lekplatserna. Några förverkligades men inte där de en gång föreslagits. Den nuvarande Sturevallen fanns markerad som ”Idrottsfält” och söder därom fanns en avsatt yta för skola och dessutom skolträdgårdar, som var ett begrepp i dåvarande folkskolestadga.

Endast några få gator har namn på kartan (Esplanaden, Djurgårdsgatan, Brädgatan och Järnvägsgatan) och inga kvartersnamn finns inlagda.

Referenser:

Baum, Greta. *Göteborgs gatunamn 1621 t.o.m. 2000*. Kungälv 2001

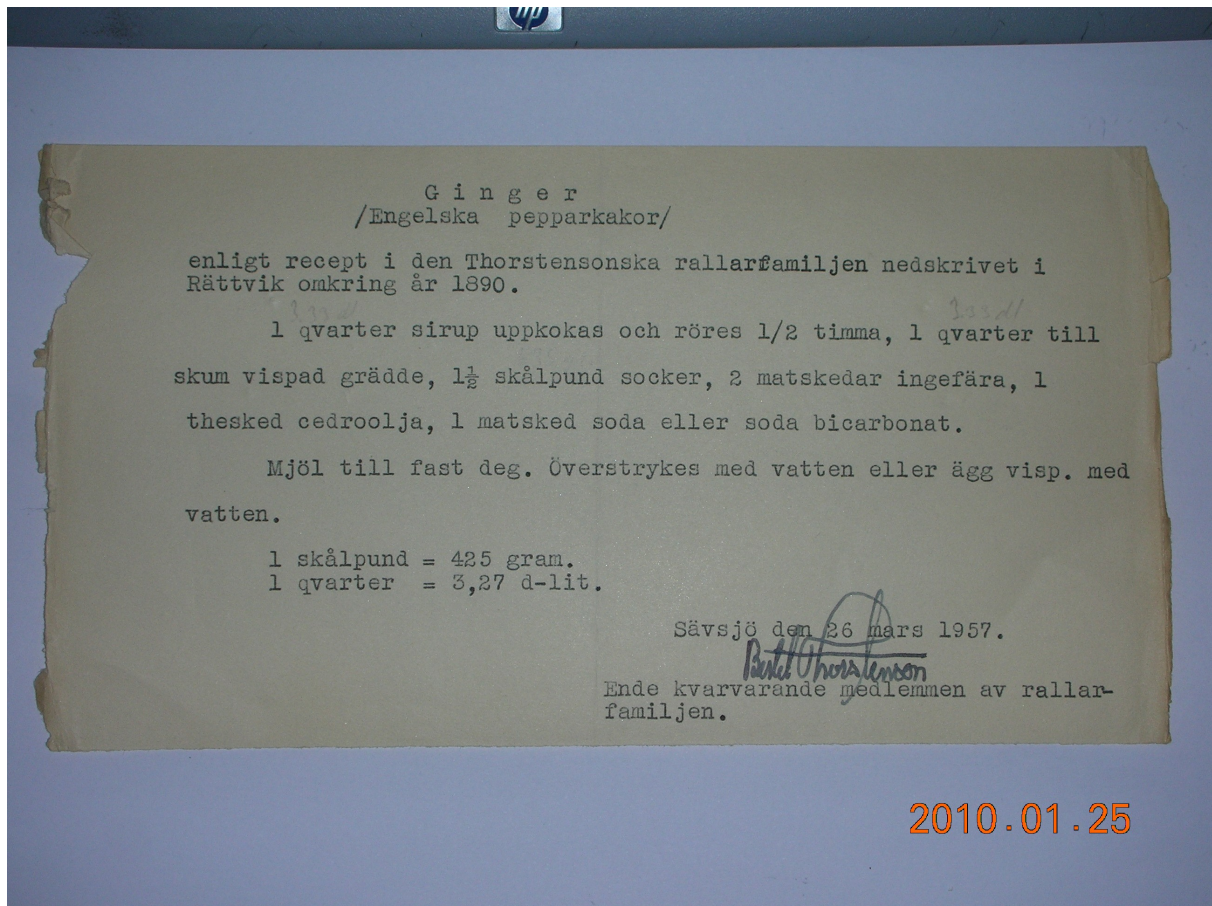
Bjur, Hans. *Stadsplanering kring 1900*. Avhandling nr 7 vid avdelningen för Arkitekturens Teori och Historia. Chalmers Tekniska Högskola. Göteborg 1984

Sveriges lantmätare, 1951. Porträttmatrikel över personer med lantmäterieexamen och övriga personer inom lantmäteristaten med akademisk examen. Stockholm 1952

Bertil Zettergren

Thorstensons pepparkakor

På begäran återkommer vi här med det recept på pepparkakor, som var ingenjör Bertil Thorstensons och som fanns i Hembygdsföreningens årsskrift från 2010, men som var svårläst.

Ginger/engelska pepparkakor/

Enligt recept i den thorstensonska rallarfamiljen nedskrivet i Rättvik omkring år 1890.

1 kvarter sirup uppkokas och röres 1/2 timma,
1 kvarter till skum vispad grädde,
1½ skålpund socker, 2 matskedar ingefära,
1 thesked cedroolja,
1 matsked soda eller soda bicarbonat.

Mjöl till fast deg.

Överstrykes med vatten eller ägg vispat med vatten.

1 skålpund = 425 gram,

1 kvarter = 3,27 dl, (cedroolja kan bytas mot citronarom)

AXPLOCK FRÅN TIDNINGSAARKIVET

Vi bläddrar vidare i **Smålands Dagblad med Sävsjö nyheter**. Lösnummerpriset var då 20 öre. Vi har nu kommit till år 1951.

På förstasidorna kan man läsa att försök görs för att få vapenvila i Koreakriget. Det blir oro kring Suezkanalen när Egypten säger upp avtalet med Storbritannien. Kung Leopold abdikerar i Belgien. Winston Churchill (77år) blir ny premiärminister i Storbritannien efter 6 års labourstyre. Harry S Truman är president i USA.

Här hemma fyller statsministern Tage Erlander 50 år. Pär Lagerqvist får årets nobelpris i litteratur. Prins Carl, son till Oscar II, avlider. Lennart Hyland börjar sända Karusellen.

Vad hände då i vårt lilla Sävsjö för 60 år sedan? Följ med så läser vi!

Vi börjar

Tisdagen 2 januari

Gångna året inger framtidshopp för Sävsjö trots olösta frågor

Det år som nu gått har ur byggnadsverksamhetens synpunkt varit synnerligen utmärkt för Sävsjö stad trots restriktioner och byggnadskvotkrångel. Industrierna har gått för fullt utan driftsinskränkning och om horoskop skall ställas för den fyraåriga staden med 1950 som grund finns ingen anledning att mistro för framtiden.

Tisdagen 9 januari

Ur" Blick på sta'n", sign. Bros

En fråga i all vänlighet till kaféägarna i staden: Är det inte snart på tiden, att man höjer sig så mycket över

den eviga konkurrensen om bakelse- och wienerbrödsförsäljningen, att man kan komma överens om att ett (1) av konditorierna hålles öppet sådana helgdagar, under vilka de övrigas personal vill njuta sin välunnade helgdagsro. Som tex i söndags. Det finns en kategori stadsbor, som äter på matserveringar, och då dessa håller stängt på söndagseftermiddagarna, har flertalet av de stackars gästerna inte möjlighet att få sig en kopp kaffe en gång till någorlunda hyggligt pris de söndagar alla 6 bagarna behagar slå igen sina butiker. Det finns något som heter kundservice.

Lördagen 13 januari

Kvinnoöverskottet i Sävsjö ökade 1950

Sävsjö stad växer även i folkmängdshänseende. Under 1950 ökade staden sin befolkning med 115 personer, därav 48 män och 67 kvinnor och folkmängden är nu uppe i 4.399 personer. Vid stadsbildningen 1947 var folkmängden 3.905 och Sävsjö har alltså ökat sin befolkning med 494 personer. Under det gångna året ökade kvinnoöverskottet med 15 till 97.

Tisdagen 16 januari

Målens gård utanför Sävsjö fick ladugården raserad av snö

Snömassorna tycks nu ha nått en sådan tyngd, att de småländska ladugårdstaken lite varstans börjar

svikta. Vid 23tiden på söndagskvällen var det Målens gård, cirka 4 km sydost om Sävsjö som hemsöktes, då tre fjärdedelar av taket på den nära 40 meter långa ladugårdsbyggnaden störtade in. De timrade väggarna stod emellertid fast och fähuset blev oskadat trots att det ligger under den nedtryckta taket. Inga djur kom heller till skada. Däremot är det ovisst hur det går med grödan. Målen ägs av avlidne Arvid Petterssons sterbhus och arrenderas av dennes söner Sven-Erik och Karl-Gustaf Arvidsson. Något tal om att reparera ladugården kan det knappast bli, utan en ny måste uppföras. Då inga försäkringar skyddar ägarna mot händelser av detta slag, blir givetvis förlusten kännbar. Ladugården var inte ny men i gott skick

Tisdagen 23 januari
Ur ”**Blick på sta´n**”, sign. **Bros.**
Följande lilla episod rörande Köpmansgatan och dess beryktade snövallar förtjänar att vidarebefordras till läsekretsen. Häromdagen möttes Vrigstadsbussen och en långtradare ungefär mitt emellan åbron och torget, och vad det vill säga

förstår var och en som satt sin fot på detta stadens strög. Ingen ville backa, och därför lade de båda kolossernas förare in ettan och började det vådliga försöket att passera varandra. Det blev prövosamma minuter för de båda chaufförerna, vilkas förkastelse domar över snörenhållningen blandades med tonerna från en högtalarbil som var ute och reklamerade för ett kvällsmöte och lät ”Tryggare kan ingen vara” eka mellan husraderna. Allt under det att någon till åren kommen fotgängare stod nedsjunket till knäna i en snövall, förmodligen grubblande på vilket som kunde anses minst farofyllt: att gå på trottoaren och riskera att få ett hästlass snö i huve´t eller på gatan och få en kofångare i baken. Det är nå´t visst med den här sta´n trots allt.

Torsdagen 1 februari
Landstingsmän uppvakta även i sjukhusfrågan
Idag reser kommunalborgmästare Paul Palmér och överlärare Georg Lundberg till Stockholm för att uppvakta inrikesdepartementet i de för staden aktuella frågorna rörande byggande av

folkskola och sjukstuga. Vad gäller sjukstugebygget har deputationen utökats till fyra personer, då landstingsmännen J.W Pettersson och Henning Andersson, Tråsås, medföljer som landstingets representanter.

Borgmästare Palmér hyser vissa förhoppningar att sjukstugebygget ska kunna få komma till stånd ganska snart, men vad skolan beträffar är kvot-tilldelningen redan fastställd för året vilket gör att detta projekt troligen får anstå ett år. Detta får dock resultatet av uppvakningen utvisa.

Lördagen 3 februari
Röda Kvarn Sävsjö
Ingrid Bergman i **Stromboli** Regi: Rossellini

Bokföringsbyrå öppnad i Sävsjö

Enligt annons i dagens tidning har en ny verksamhet introducerats i Sävsjö. Det är kamrer S. Olofsson, Vissefjärda, som i dagarna öppnat en bokföringsbyrå, och säkerligen blir därigenom ett länge närt önskemål hos stadens köpmän och företagare infriat.

Måndagen 5 februari
Sävsjö Köpmannaförening

spred på söndags-
eftermiddag en smula ljus
över tillvaron för
patienterna på sjukstugan,
kronikerhemmet och
Solhem samt för
pensionärerna på Östra
ålderdomshemmet genom
att uppvakta dem med
kaffe och rikligt med
dopp. Sammanlagt var det
cirka 150 personer som
trakterades av ett 20-tal
köpmän, som offrade sin
söndagseftermiddag för
den sakens skull. Det var
första gången stadens
köpmannaförening tog ett
sådant initiativ, vilket för
övrigt väcktes vid
föreningens höst-
sammankomst. Att det
uppskattades av de gamla
behöver väl knappast
tilläggas.

Onsdagen 7 februari
**Uti Sävsjö stads
handelsregister**
har denna dag intagits
följande anmälning:
Bror Åke Fingal Thulin
och John August Vilhelm
Nilsson båda i Sävsjö ,
ämna i Sävsjö stad idka
tillverkning och för-
säljning under firma Plåt
& Smide, Thulin &
Nilsson.

Fredagen 9 februari
**Klappjakt på räv ordnas
i Sävsjöorten**
Sävsjö-ortens jaktvårds-
förening kommer några

söndagar framåt att
anordna klappjakt på räv
med anledning av den fara
detta djur utgör för
rådjursbeståndet i våra
trakter. Instundande
söndag börjar man jakten i
Bringetofta. Ju fler skyttar
och drevkarlar som
anmäler sig, desto större
möjlighet blir det att nå
gott resultat. Skidor ock
matsäck bör medtagas,
och samling sker på Stora
torget söndag förmiddag
kl 8.30. Kamrer Stig
Cronzell mottar
anmälningar på nr 252
eller 273. För tränande
idrottsmän i orten bör
klappjakten bli ett utmärkt
tillfälle att förskaffa sig
kondition till sommarens
tävlingar.

Måndagen 12 februari
**Polisen i Sävsjö fick
ingripa mot berusad
hotellgäst**
Gästerna i Sävsjö
stadshotell blev i går kväll
utsatta för kränkande
tillmälen och till och med
strykhot av en vildsint
göteborgare, som strax
före stängningsdags kl. 22
infann sig på hotellet för
att inta förtäring. Mannen
var berusad och tydligt
ansåg han det lämpligt att
understryka sin rang av
storstadsbo genom att
kalla de övriga gästerna
för ”bönder” i ett med
eder späckat språk.

Vaktmästaren försökte
lugna honom men
mannens avsikt tycktes
vara att ovillkorligen
provocera bråk.
Personalen ringde då efter
polisen, men när mannen
fick vetskap om detta
avlägsnade han sig från
matsalen. I hotell-
vestibulen skymfades han
tre andra gäster och bjöd
dem på stryk innan polisen
anlände och avförde
bråkmakaren till ett för
honom mer lämpligt
nattkvarter. På vägen till
polisstationen uppträdde
mannen skrämigt och
tycktes vara mycket
upprörd över den dåliga
allmänbildningen som
råder på ”vischan.” Han
var på tillfälligt besök i
Sävsjö och är till yrket
lackerare i Göteborg.

Fredagen 16 februari
**Öster-revansch på
Väster idag?**
Spännande seriefighter
med våra kära gröntröjor
vippande på ned-
flyttningens rand i all ära
– idag spelar årets bandy-
match i Sävsjö. Och vilka
lag skulle väl mötas om
inte de sedan nästan ur-
minnes tider rivaliserande
antagonisterna Väster och
Öster. Eller vi ska säga
Ljunga-Vallsjö ?
Begreppen Öster och
Väster med gränsen vid
järnvägen har de fyra

stadsåren till trots, inte riktigt hunnit smälta in i oss som har vår ungdoms sockenpatriotism i kärt minne. Idag delas bandy-Sävsjö upp efter den gamla ågränsen, eftersom man befarar att kampen skulle bli alltför ojämn om delningen skedde vid järnvägen. Detta innebär att lilla Väster "lånar" ut av sitt spelarmaterial till storebror Öster, och därför kan man om man så vill leka Ljunga-Vallsjö på Sturevallen idag.

Det lustiga med dessa matcher är, att Öster (Vallsjö) nästa undantagslöst varit favorit men att Väster (Ljunga) närapå lika ofta avgått med segern. Skall dagens match få samma karaktär?

Måndagen 19 februari
Äntligen seger för Öster 3-0

Väster utan sin eminente vänsterinner Roland Söderström, vilken skadade sig i ena knäet under en ishockeymatch i Stockaryd på fredagskvällen, fick finna sig i ett klart nederlag. Sedan första halvleken slutat mållös kom Öster med en hård spurt som gav tre mål i utbyte. Segern var välförtjänt och kunde med lite tur ha blivit ännu större. Första fiolen i Öster spelade "Purr" Lindkvist. Han är lika från

på den isbelagda vallen som på den gräsbevuxna, och de två sista målen tillverkade han egenhändigt. Det första sköts av centern K.E. Nilzén. Dominerande västergöken hette "Gnajden" Almqvist, högerinner, men han fick dåligt understöd av sina kedjekamrater. Östers unge vänsterhalv Nils-Olof Karlsson var också en efterhängsen överrock, som såg till att "Gnajdens" soloräder stoppades i sista minuten. Med Söderström i laget hade Väster utan tvekan gjort kampen jämn. Domaren Sture Månsson lät sig inte märkbart påverkas av sin hemvist väster om frontlinjen utan dömde i stort sett oklanderligt.

Tisdagen 20 februari
Sävsjö musikkår
hade på söndagen årsmöte på Melins Konditori under ordförandeskap av hr Thorbjörn Jonsson. Av verksamhetsberättelsen framgick, att kåren spelat vid 12 offentliga tillfällen samt att 1000 kr erhållits i anslag av Sävsjö stad.

Fredagen 23 februari
Smått och gott om Sävsjö-sport
I dessa årsmötetider är det helt naturligt att årsmötena dominerar inom idrottsföreningarna likaväl

som inom andra sammanlutningar. Sålunda har IFK sitt sitt årsmöte fredagen den 2 mars och brottarklubben sitt den 6 mars. Det är två sammankomster som idrottsvännerna i Sävsjö avvaktar med stort intresse. Särskilt brottarklubbens lär bli stormigt enligt initierade personer. I fjol utlyste man ju ett årsmöte, men då knappast någon ur styrelsen var närvarande, var det bara för mötesdeltagarna att vända hem igen. Och sedan lär det inte ha hållits något möte. Skall det bli likadant i år igen? Vi tror det knappast ty styrelseledamöterna har fått påminnelse om sin existens av stans gamla matträvar, som ordnade till att det blev årssammanträde nu den sjätte, och de styr väl om så att ingen behöver vända hem igen. Dessa gamla "uvar" kommer säkert att sköta om att det blir diverse omplaceringar inom styrelsen. Hur det blir, så kan det knappast (om vi ska vara riktigt elaka) bli mer slött än vad det varit under det senaste året.

Måndagen 5 mars
Sanatoriets nya personalbyggnad är nu under tak
I juni månad 1949

beviljade stadsfullmäktige i Göteborg medel för uppförande av personalbostäder vid Sävsjö sanatorium som ägs av Göteborgs stads sjukhusdirektion. Arkitekt John Eliasson, har ritat huset och lyckats förträffligt med uppgiften. Nu har det avancerat så långt att taklagsfest hölls på fredagen å sanatoriet och det betyder ju att det nu håller på att läggas tak på byggnaden. Den nya personalbostaden fyller ett stort behov för sanatoriet i det att bristen på bostäder har gjort att även källarutrymme tidigare har fått anlitas. Bostadshuset har ett ovanligt utseende för en byggnad av detta slag i det att detsamma påminner om ett par villa-byggnader. Mellan två tvåvåningsvillor går en lång förbindelsebyggnad som innehåller dagrum, öppen spis och utanför en solterrass. I själva villorna finnes i första våningen rum för 6 sjukvårdsbiträden och i den övre våningen för 4. Samtliga får var sitt rum, dessutom finns bl.a syrum och hobbyrum. Föreståndarinnan får en avskild bostad på två rum och kök med badrum. I en souterrängvåning finns badrum för personalen,

tvättstuga mm. Terrängen inkomponerar villorna på ett naturligt sätt i skogen, och det blir synnerligt trevligt med träden inpå knutarna. Det hela blir tydligen en för personalens trivsel fulländad byggnad men ändå till jämförelsevis billigt pris. Huvudentreprenör har varit ingenjör Gunnar Borendal, Nässjö.

Fredagen 16 mars **Polismisshandeln kostade endast 2 mån. villkorligt**

Huvudmålet vid gårdagens sävsjöting gällde uppsåtlig misshandel av en polisman under en dans-tillställning i Folkets park i Sävsjö i höstas. För sävsjöynglingen hade under rusets inflytande bakifrån överfallit en av stadens poliskonstaplar, vilken vid tillfället tjänstgjorde som ordningsvakt, och tilldelat honom ett par kraftiga slag i nacken. Polismannen hade befunnit sig på en trappa, som ledde in till danslokalen då han erhöll slagen vilka var så kraftiga att han föll framstupa. Han lyckades emellertid övermanna den berusade ynglingen, som sedan omhändertogs av sitt sällskap och fördes från platsen. Svaranden som uppträdde

utan rättegångsbiträde erkände misshandeln men nekade till att han hade gjort sig skyldig till motstånd mot ordningsvakterna, då dessa övermannat honom, vilket gjordes gällande av åklagaren och målsägaren-polismannen. Åklagaren yrkade på strängt straff och framhöll som sin åsikt att det inträffade kunde ha slutat betydligt värre för svaranden om ej den slagne haft så god fysik. Målsäganden gjorde gällande att svaranden hyst gammalt agg till honom, vilket bestreds av svaranden. Rätten tog vid målets avgörande hänsyn till de goda vitsord svaranden erhållit om skötsamhet och gott uppförande. Lördagen 24 mars **Ny damfrisering i Sävsjö** som framgått av annons i torsdags har en ny damfrisering öppnats i Sävsjö med adress Storgatan 7. Innehavare är fru Gerd Johansson. Telefonnumret är 616.

Lockdraging och fetthalt debattämne i mejeristämman

Medlemmarna i Sävsjöortens mejeriförening var på torsdagen samlade till årsstämma på Röda kvarn i Sävsjö. Även om tillslutningen långt ifrån var

lika god som i fjol, då frågan om mjölktransporterna var på tapeten, så blev i alla fall diskussionen inte mindre livlig för det. Det sparades inte heller på kritiken, som främst kom att rikta sig mot sättet att sköta invägningen av mjölken på mejeriet samt mot fetthaltsprovningsen. En anmärkningsvärd minskning av fetthalten hade konstaterats ifrån det mjölken lämnar ladugårdarna och intill det provtagningen sker i mejeriet, och nu ville man helt naturligt ha reda på orsaken. En livlig debattör ansåg, att felet var att söka i det förhållandet att locket på mjölkflaskorna togs av redan vid avlastningen av flaskorna, och att stora mängder av mjölk och grädde därmed gick till spillo.

Mejeriföreståndaren ställdes vid upprepade tillfällen mot väggen men kunde dra sig ur spelet med skinnet i behåll,

Onsdagen 28 mars

Snön raserade sävsjöladugård. Ägaren var nära att krossas.

De stora tyngande snömassorna orsakade på påskaftonens morgon ett byggnadsras i Sävsjö, varvid en ladugård tillhörande Verner

Johannesson, Sibbarp, föll ihop som ett korthus.

Ägaren hade strax förut varit ute och mjölkat och undgick som genom ett under att bli krossad under det nedfallande taket. Inne i ladugården befann sig tre kor och en kalv, som klarade sig ifrån det hela med livet i behåll, då de stod skyddade bredvid en kraftig mellanvägg och endast fick en bjälke över sig.

Måndagen 2 april

Brand klarades igår tack vare snabb upptäckt

Tack vare en morgonpigg Sävsjöbo, Alf Karlsén, Sandsjövägen, och ett gott brandkårsarbete, förhindrades en omfattande skadegörelse på Sörensens Konservfabrik vid Västra Järnvägsgatan, där eld utbröt i rökavdelningen tidigt på söndagsmorgonen.

Karlsén observerade den hotande situationen från sin bostad, slängde i all hast på sig kläder och sprang först ned till fabriken, där han konstaterade att lågorna fått god näring och redan höll på att bryta igenom taket. Han rusade då den cirka 150 meter långa sträckan till taxistationen och alarmerade brandkåren. Denna fick larmet kl. 5.10 och var inom kort

på brandplatsen. Det brann då friskt och lågorna slog upp genom taket.

Det såg ganska hotande ut, då brandmanskapet tog itu med släckningsarbetet, under vilket steg- och slangdragningen försvårades genom den myckna snön. Efter intensiva och berömvärda insatser lyckades emellertid stadens rutinerade brandmän kämpa till sig herraväldet över den röde hanen. Skadorna blev ganska betydande.

Överhettning i en av rökugnarna torde vara orsaken till branden.

Måndagen den 16 april

Direktör Rudolf Sörensen

som igår tillsammans med sin firma fyllde 70 år, blev föremål för hyllningar av stora mått. Det Sörensenska hemmet förmligen fylldes av 100-tals blomsterkorgar och -grupper tillsammans med dyrbara presenter.

Först i den långa hyllningsraden var makan och barnen jämte barnbarn och mågar. Dessa företräddes av greve Richard Spens, Sävsjö, som i samband med ett varmt lyckönskningsstal överlämnade ett antikt fickur med slagverk jämte blommor. Från en mycket stor vänkrets i Jönköpings län över-

lämnades tvenne kandelabrar i silver genom operasångare Oscar Ralf, grosshandlare John Ringius och distriktsveterinär Erik Björkman. Sävsjö stad företrädde av folkskollärare David Holm och nämndeman Edvin Andersson vilka i hjärtliga ordalag lyckönskade den spänstige jubilarer och överräckte en praktfull blomsterkorg.

Personalen vid företaget samt från de 16 butikerna i länet uppvaktade med ett förnämligt album i skinn med bild av fabriken i Sävsjö samt porträtt av samtliga anställda. Praktverket överlämnades i samband med hyllningstal av charkuterist Mattias Pettersson, Sävsjö.

I den stora telegramskörden märktes ett telegram från Svenska Idrottsförbundet och ett från Douglas Håge, Lidingö.

Vattnet i Torkån börjar nu sjunka. Vattenverket hotat.

Genom det kraftiga tövädret den gångna veckan har även Torkån, som rinner genom Sävsjö, betydligt svämrat över sina bräddar. Topphöjden på vattnet nåddes i lördags och enligt många iakttagares utsago har inte vattnet i ån varit så högt sedan översvämningen

1927.

Tisdagen 17 april

I realskrivningen

i svenska på måndagen deltog från kommunala mellanskolan i Sävsjö 12 elever. Skrivningen hölls liksom i fjol i Sturesalen. Tio av abiturienterna var flickor. Ämnena finns publicerade på annan plats i dagens tidning.

Sävsjö stads yrkesskolor har årsavslutning med betygsutdelning i kommunala mellanskolans lokaler på torsdag med början kl. halv åtta. Kurserna har varit bokföring, yrkesritning, maskinskrivning, engelska och barnavård med sammanlagt ett 70-tal elever. Intresset har hela tiden varit stort och manfallet i de olika kurserna ringa. Mest lockande har maskinskrivningen varit, och man har förutom parallellkurser i staden även kört en maskinskrivningskurs på Sanatoriet.

Vallsjö kyrkokör

firar på söndag sin 40-åriga tillvaro med en konsert i Sturesalen. Då kören arbetar dels som kyrkokör dels som hembygdskör, upptar programmet både kyrklig och annan värdefull musik. Vid pianot med-

verkar musikdirektör Sture Östman.

Kören bildades 1911 på initiativ av kantor Axel Franzén, som allt fortfarande är körens ledare. Under de gångna 40 åren har kören aldrig haft någon "avdomningsperiod" utan ständigt varit verksam. Kören är genom Jönköpings läns körförbund ansluten till Sveriges körförbund och har deltagit i samtliga av dessa förbund ordnade sångarfester.

Torsdagen den 26 april Skador för 200.000 kr vid häftig sävsjöbrand.

En häftig eldsvåda ödelade natten till onsdagen August Anderssons efterträdares sågverk i Sävsjö, varvid skador för cirka 200.000 kr vållades.

Branden torde ha utbrutit någon gång efter klockan ett, och brandkåren fick larm kl. 1.20. Personal på förbipasserande tåg hade observerat den hotande situationen och varslade med kraftiga signaler om faran.

Den ålderstigna träbyggnaden blev ett kärt byte för lågorna och när brandkåren anlände var hela sågen ett flammande eldhav. Taket var av stickor och ett sällsamt skådespel utspelade sig i natten inför yrvakna

sävsjöbor, då det lösa virket som brinnande flagor flög kilometerlångt i luften. Efter en kort stund rasade den gamla byggnaden ihop som ett korthus och brandmännen fick koncentrera sig på att rädda driftsbyggnaden med den stora ångmaskinen samt intilliggande virkeslager. Brandkåren under ledning av brandchef Karl Söderqvist uträttade ett gott arbete.

Brandplatsen ligger i stadens centrum i de s.k. jerusalemskvarteren väster om järnvägen och för att få fram den erforderliga strålkapaciteten fick man dra slangen till järnvägen till en vattenpost på Odengatan på 250 meter.

Om det rått ostlig vind hade de äldre trähusen i angränsande kvarter varit svåra att rädda.

Det drabbade företagets chef, trävaruhandlare Tage Andersson uppger att det brunna var försäkrat för drygt 100.000 kronor. Eldorsaken är t. v. höljt i dunkel. Polisutredning pågår.

Måndagen den 30 april **Våren hälsas i kväll på Kärleksberget**

På traditionsenligt sätt kommer vårens ankomst att högtidlighållas i Sävsjö i kväll. Kl. 20 tändes

majelden på Kärleksberget. Stadsfullmäktiges ordförande Edvin Andersson välkomsthälsar och därefter talar komminister Stig Borg, Stockaryd. För tjugonde gången svarar sedan scouterna för själva lägerprogrammet.

Sävsjö missionsförsamling tänder också kl. 20 sin majeld vid sommarhemstomten. Här blir det tal av pastor M. Lundell samt sång av manskören. Efter följer servering i missionskyrkan.

Kl. 6 på morgonen 1:a maj spelar Sävsjö musikkår in våren och som i fjol marscherar kåren genom staden.

Under demonstrations-tåget genom staden kl. 14 kommer även kåren att spela. Chefredaktör Gösta Netzén, Malmö blir dagens talare.

Slutligen kommer kl. 17 kyrkokören på sedvanligt sätt hälsa våren.

Onsdagen 2 maj **Smått och gott om Sävsjö-sport(Bros)**

Det var länge sedan tidpunkten för årets första fotbollsmatch i Sävsjö blivit så långt framskriden som i år, men det har förstås sina naturliga orsaker. Bara för 14 dagar sedan tog signaturen en titt på planen, och då låg snövallarna meterhöga på

löparbanorna och täckte långsidornas räckan. I söndags kunde dock äntligen säsongpremiären gå av stapeln i vackert väder på en förhållandevis skaplig plan och med en oväntat lycklig utgång för hemmalaget. Vi var inte i tillfälle att bevittna matchen, men av referaten att döma tycks sävsjökedjan ha fått udd på anfallen trots kanonen "Purrs" emigration. IFK hade klubbafton härom kvällen på Stadshotellet med trevligt samkväm musik och annat smått och gott. Ännu så länge så dröjer det innan de unga friidrottarna får pröva sina krafter i tävlingar, men väntetiden tillvaratas väl genom träning. Utmärkta pådrivare finns i eldsjälarna Linnér och Rune Ohlsson, pojkar som förefaller kunna arbeta i det tysta utan att som lön för mödan fordra att få sola sig i stjärnors glans. Det är sådana typer som kan bygga upp och hålla ihop en klubb. Vi skulle tro att de är på god väg att lotsa den strandade IFK-skutan från grundet.

Fredagen 4 maj
Folknykterhetens dag
Nära 1.000 hörde Torsten Bengtsson i Hembygds-parken. Folknykterhetens

dag blev för Sävsjös vidkommande en strålande högtid med inemot 1.000-talet åhörare i Fornminnesparken.

Tisdagen 8 maj

Sävsjöortens fornminnes- och hembygdsförening

hade igår kväll årsmöte i Fornminnesgården under god tillslutning av medlemmar. I tur avgående styrelseledamöterna fru Ingrid Carlsson och disponent Arne Carlsson omvaldes. Efter kamrer Oskar Zackrisson och hr Frans Johansson, vilka avsagt sig återval, nyvaldes ingenjör Carlegren och möbelhandlare Franzén. Utöver dessa består styrelsen av doktor Sven Pripp, fabrikör Gunnar Engdahl, byggmästare Fabian Andersson, köpman Egon Carlsson, fru Lillie Carlsson, fröken Vera Kristoffersson, grosshandlare Tobias Carlsson och fotograf Carl Källström. Kassen har balanserat på c:a 2000 kr. Av byggmästare Fabian Andersson fick föreningen mottaga en fotografisk kopia av en Per Hörberg-målning som ägts av Norrköpings stad men blivit förstörd vid en brand. Originalmålningen var hela 15 meter lång och

fotograferades av en händelse strax innan den förstördes. Under årsmötet förekom även samkväm samt musik av makarna Kerstin och Evert Strid och hr Lennart Sandström.

Lördagen 19 maj

Ansökan om korvförsäljning

Förre svetsaren Gösta Malmberg. Ställmakaregatan, Sävsjö, ansöker hos kommunalborgmästaren i Sävsjö om tillstånd till korv- och glassförsäljning på tre ställen i Sävsjö stad.

Onsdagen den 23 maj

I gevär – Korpskyttet i Sävsjö går 3 juni

Det finns en söndag på året då Sävsjöborna oberoende av partisympatisörer och åskådningar har sitt intresse mer eller mindre riktat mot en och samma händelse nämligen Smålands Dagblads och Sävsjö skytteförenings korporationsskjutningar. I arla morgonstunden en sommardag under det mörka krigsåret 1940 ringlade den första korpsskyttekön ut mot skjutbanan, därmed påbörjades en tradition, som år efter år växt sig allt starkare.

Lördagen 2 juni

229 sävsjöbor deltar i morgon i jättepöplär

skyttetävling

38 korporationer med tillsammans 229 deltagare har anmälts till Smålands Dagblad och Sävsjö skytteförenings korporationsskjutningar i morgon – den 12:e i ordningen sedan premiäråret 1940.

Damerna är i år inte så talrikt representerade (sävsjöflickorna börjar väl aldrig bli skotträdda?), men såväl fjolårssegrarinnan Britta Parner som 1:a pristagerskan 1949 Ingrid Svensson ställer upp och de kommer väl som vanligt att ställa de flesta manliga konkurrenterna på plats. Men pass opp för ett par amazoner på Handelsbanken.....

Måndagen 4 juni

”Laglös yngling sköt 100 poäng, då tävlingen troddes avgjord”

Liksom i fjol dök en ”lågubbe” upp, då tävlingen praktiskt taget betraktades som avgjord. Alexander Gustafsson, Bil & Motor, ledde länge och väl på 96 poäng, och eftersom en blick i de återstående skjutlagskorten gav vid handen att ingen av mästerskyttarna var kvar, hann den trygge bilfabrikören bli både avplådad och gratulerad

ute vid sin sommarstuga inför barn och blommor. Ty av vilken anledning skulle man just ha väntat på att 35:e laget skjutit färdigt eller haft något speciellt intresse för en 20 års yngling vid namn Carl-Olof Carlsson, som ställde upp utanför lagtävlingen som sin egen lyckas smed. Men just bakom det namnet dolde sig dagens man, vars prestation ställde alla andras i skuggan. Carl-Olof Carlsson sköt nämligen 100 poäng fullt av lika många möjliga.

Så var det damerna, och vad skall man göra för en sådan som skjuter hela 90 poäng, om inte lyfta av sig hatten! Kvinnan i fråga heter Lisa Andersson, dotter till fabrikör Nils Andersson och med Svenska Handelsbanken som korporationshemvist. Bankens "kvinns" tog tydligen vårt pass-opptips ad notam; fröken Elna Nilsson klämde till med 83 poäng, ett resultat som räckt till vinst i fjol.

Torsdagen 7 juni
**Gymnastikflickor
kulmen på kall men
festlig flaggdag**

Flaggfirandet inleddes med uppmarsch från Lundbergs plan, och med Sävsjö musikkår i täten gick ett stort tåg med

lottor, scouter, skolbarn, gymnaster mm genom staden till Sturevallen, där en stor menighet mött upp. Efter marsch av musik-kåren och parad för fanan sjöng kyrkokören under ledning av kantor Axel Franzén "Sveriges flagga" av Alfvén.

Stadsfullmäktiges ordförande, nämndeman Edvin Andersson, riktade därefter ett välkommen, och sedan kören sjungit "Sångarvakt" av Gustaf Nordqvist högtidstalade överstelöjtnant Torsten Fogelberg, Karlskrona.....

Som avslutning följde prisutdelningen för stadsloppet och korporationskyttet. Mest applåderad blev naturligtvis individuella korpsegraren Carl-Olof Carlsson för fenomenresultatet 100 poäng, men frågan är väl om inte hämtaren av jumbopriset kom därefter. På den en meter långa präktiga limpan han erhöll för sina otroliga 10 bommar hade sockerbagaren ritat: "Heja till jumbon; Råg i ryggen ger en bra soldat". Allt som allt en lyckad flaggfest.

Fredagen 8 juni
**Kantor Franzén
avtackad för trogen
lärargärning**

Kantor Franzén höll på torsdagen sin allra sista årsexamen i folkskolan i Sävsjö. Det är svårt att fatta för envar, som ser den spänstige och leende magistern, att han inte nästa år åter skall stå vid katedern och hälsa sina skolbarn. Många sävsjöbor minns med glädje sin skoltid med Axel Franzén. Hans personliga charm, glada humör och aldrig sviktande humor har gjort honom allmänt omtyckt såväl bland eleverna som lärarkollegerna.....

**Församlingshemmet
ställs på framtiden**

Styrelsen för stiftelsen Sävsjö församlingshem hade inkommit med skrivelse till kyrkorådet, i vilken den enhälligt hade uttalat sig för att stiftelsen själv bör vara byggherre för ett blivande församlingshem. Styrelsen förordade även ett förslag till byggnad, som utom en församlingssal, som rymmer 216 sittplatser och med möjlighet till en mindre sal med 64 sittplatser, även skulle inrymma pastors-expedition, en ungdomssal samt sal för konfirmationsundervisning (lika med den förut nämnda minde salen) I överensstämmelse med

förslaget skulle den årliga ekonomiska kalkylen för församlingshemmet balansera på 11.500 kr.

Torsdagen 14 juni
Ur ”**Blick på sta´n**”
sign.**Bros**

Har ni hört historien om lampkupan på den lilla lösöreauktionen i Norra Ljunga härom lördag. Så värst mycket av värde fanns det inte att inhandla, men en sak som alla auktionsbesökarna beundrade var just denna lampkupa. Då auktionsförrättaren så småningom kom fram till det åtråvärda föremålet, spetsade de fina fruar, som alltid hör till dylika småauktioners spekulantklientel, öronen och gjorde sig redo till prestigefejden med väninnorna. Buden började falla, och priset steg 31... 32.... Roparen var riktig i tagen och svängde den glimmande kupan i ena handen och klubban i den andra, Det här skulle bli en fin affär, hör bara på klangen i glaset.....Krasch ! Tragedin var fullständig. Den fina kupan tålde inte den lätta beröringen av klubban. Den sprack. Minen på försäljaren, där han stod och stirrade på skärvan han höll kvar i näven, lär ha varit

obetalbar.

Onsdagen 20 juni
Midsommarfirande i Hembygdsparken

Sävsjöborna får i år en chans att visa sitt intresse för deltagande i midsommarfirande efter gammal ursvensk sed med dans kring midsommarstång till musik av spelmän iklädda nationaldräkter mm. Få städer ha tillgång till en så utomordentligt lämpad plats för dylika festligheter som Sävsjö. Vi syftar då naturligtvis på Hembygdsparken, som nu står i sin skiraste fågring och där också Sävsjös midsommarstång kommer att resas. Det är hembygdsföreningen som tagit detta lovvärda initiativ för att stämna stadens ungdom till en stunds sund glädje, och det är en inbjudan som inte bör försmås.

Måndagen 25 juni
Midsommarfirande i Sävsjö

Årets firande av midsommarafon fick för sävsjöbornas del en både värdig och gemytlig prägel. Hembygdsföreningen i staden har i år slagit till alla klutar för att göra aftonen så minnesrik och högtidlig som möjligt.

Efter samling vid Lundbergs plan, där många såväl barn som äldre samlades, gick sedan festståget med spelmän i täten till vackra Hembygdsparken, där festligheterna ägde rum. Här hade en ansenlig publik samlats. Alla syntes ha hjärtans roligt, och mest gladdes naturligtvis barnen. ”Bygdespelemännen” svarade också för att det blev musik till lekarna. Vidare underhölls med skämttävlingar .mm. Som lekledare hade man den populära Henry Franzén, Gåvan . Hembygdsföreningen har all heder av aftonens arrangemang.

Tisdagen 26 juni
Staden köper Betel - förslaget till ny träningsplan gick igenom

Sävsjö vidgade stad sammanträdde igår kväll på Sturesalen. Ett dussin talare var i elden och munhöggs av hjärtans lust och i god anda, medan däremot frågan om anläggande av en ny träningsplan för idrottsutövning klubbades igenom utan att någon opponerade sig det allra minsta. Av de 35 ledamöterna var 30 närvarande. Fyra hade laga förfall, men den

femte fick böta en två-krona för sin oanmälda frånvaro!

Landstingets sjukhusvårdsberedning hade meddelat sin avsikt att föreslå landstinget att till Sävsjö stad försälja den sk. Betel-fastigheten vid Vrigstadvägen för 29.600 kr. DK hade inte funnit priset oskäligt utan föreslagit fullmäktige att inköpa fastigheten samt att kostnaderna för ändamålet måtte täckas av ett 10-årigt amorteringslån. Fullmäktige beslöt också i enlighet därmed .

Onsdagen 27 juni

Ur ”**Blick på Sta´n**” sign.

Bros

Såsom det pratades om skottpengar på div. rov- o skadedjur på stadsfullmäktigesammanträdet i måndags fick man den uppfattningen att ingenting kunde vara viktigare för stadens välfärd än att fotograf Källström, lantbrukare Hultin och andra nimrodar får 15 spänn var gång de i framtiden lyckas sätta en kula mellan ögonen på en räva. Visst bör en jägare ha lön för mödan, och ingen förnekar det riktiga i utbetalning av rejäla och enhetliga priser för lik efter kajor och kråkor till ett pris av 0:50 res. 0,75 kr per st. Men är det verkligen nödvändigt

att ett dussin talare pratar i munnen på varandra för att få fram ett beslut som tom en inte alltför överslug mickel kunde förut-säga innan ens ett ord blivit sagt.

Hur skulle det vara med en motion från pressbordet om skottpengar på långrandiga debattörer, broder P-son. Åtminstone med en ärtbössa.

Torsdagen 28 juni

Dödsfall

I sitt hem i Sävsjö avled på tisdagskvällen fröken Emma Lomell i en ålder av 91 år. Den bortgångna var född i Rösås i Nävelsjö socken. Till Sävsjö kom hon i 25-årsåldern och startade då en manufakturaffär, som hon vid sin död fortfarande innehade. Fröken Lomells namn var välkänt i Sävsjö med omnejd, dels på grund av hennes ställning som affärskvinna och dels genom att hon sedan lång tid tillbaka varit innehavare av ett flertal fastigheter i staden. Den avlidna var trots sin höga ålder vid god andlig vigör, men hennes krafter hade på sista tiden nedsatts av en lunginflammation. Hon sörjes närmast av barnbarn och en systerdotter.

En av Sävsjös mera kända personligheter, gross-

handlaren Frans Oskar Gren avled i sitt hem på Eksjöhovgårdsvägen på tisdagskvällen i en ålder av 69 år. Som 17-åring kom han till Sävsjö, där han fick anställning i K.H. Nilssons bleckslageri. Inom detta yrke förskaffade han sig under årens lopp en grundlig utbildning. När bleckvarufirman Gren & Andersson startades, var han en av dess initiativtagare. Sedan år 1929 var han innehavare av Sävsjö Bleckvarufabrik. Detta företag har under årens lopp upparbetats från en ringa ställning till ett av de mest betydande på platsen. Han sörjes närmast av maka och sex barn.

Tisdagen 3 juli

Prostens tvättmaskin

Från allmänheten protest-ras att kyrkofullmäktige röstat för att inköpa en tvättmaskin till prosten för 2000kr. Hade församlingen fått rösta tror man att det hade blivit avslag i alla fall om man får tro en ilsken församlingsmedlem.

Måndagen 9 juli

Sommarhögtid i Ärnans

lockade 1000-talet personer därav många svensk-amerikaner. På den kanske vackraste dagen i

år vajade den svenska fanan bredvid det amerikanska stjärnbaneret vid den sedvanliga Hultmandagen.

Lördagen 21 juli
Stiligt affärshus av gammal fastighet vid Lundbergsplan

Stadsbilden i Sävsjö måste förskönas och de gamla fallfärdiga träkåkarna som minner från tider då seklet var ungt behöver ersättas med byggnader med modern inredning och utseende. Det går oändligt långsamt med förändringen men vid Lundbergsplan har nu en fastighet befriats från byggnadsställningarna. Det är köpman Åke Ek som helrenoverat huset som han köpt av specerihandlaren A.E Johansson. Nu finns en specerihandel (Evan Thörn) Ekelunds Instrument och Radioaffär samt Smålandsbygdens Tidning på nedre plan. På övre plan har byggts

lägenheter. Huset går under namnet Ekska fastigheten.

Onsdagen 8 augusti
En brevduva
märkt med ring landade i Roschesters glasstånd på Stora torget. Duvan var trött och hungrig och inviterades till lunch i Roschesters bil där den åt ärter och drack vatten innan den fortsatte färden.

Sävsjöbo Kanada-emigrerar.

Den 25 september flyttar Gösta Sundberg till Winnipeg i Kanada och blir cowboy. Han har även sökt sig till oljeindustrin. Gösta som jobbar på SJ har försökt få sin kompis Hvirf med sig men han backade ur.

Torsdagen 16 augusti
Kassavalv från Sävsjös första bank nu påträffat.
Under grävningsarbete i en källare under apoteket i Sävsjö upptäcktes ett kassavalv. Fastighetens

förre ägare grosshandlare Ringius säger sig hört talas om att det härrör från 1880-talet då Östgöta-banken hade filialkontor här. Skyddsfacket var upphängt i en tross så man kunde hissa det upp och ner via en talja. Vid brand skulle trossen brinna av och ramla ner i källaren och en sandsäck skulle lösa ut och spridas över det som förvarades i valvet.

Lördagen 25 augusti
Efterlängtat affärshus vid Storgatan nu färdigt
Det tredje storbygget i Sävsjö denna sommar står nu färdigt. Det är boktryckare Gustav Lindströms fastighet som under ledning av byggmästare Harry Rambrant som nu är klart. På botten våningen kommer nu Handelsbanken, Gardinbolaget samt Sävsjö-Tryckeriet att hålla till.

Korsningen Storgatan–Odengatan möt söder. Till vänster entrén till "Sven Petersson Söner", i mitten Lindströmska fastigheten, till höger Storgatan 8. Gatan är fint stensatt. Bilden är från: 1940-talet

Måndag 27 augusti
**Förnämliga junior-
tävlingar vid SGU;s fri-
idrottstävlingar.**

Vid prisutdelningen i fornminnesparken poängterade Sävsjö SGU-avdelnings eldsjäl Gösta Lundgren att årets DM-tävlingar nog var de bästa någonsin som gått av stapeln vad juniorer anbelangar. Det kan man tacka hemma-

avdelningens pojkar för. Särklassigt bäst var Rigo Johansson som fick stega fram till prisbordet hela fem gånger

Fredagen 31 augusti
**Vallsjö medeltidskyrka
återinvigd**

Efter att Vallsjö gamla kyrka restaurerats var det dags för återinvigning under högtidliga former.

Efter att kyrkokören under kantor Axel Fransén framfört ett Sancus följde en gripande predikan av biskop Elis Malmeström. Efteråt högtiden i kyrkan följde middag på stads- hotellet där biskopen i tal sa att Sävsjö lär vara en av få platser i nordnorden med tre medeltidskyrkor.

Vällsjö gamla kyrka. Procession vid kyrkans återinvigning efter en omfattande restaurering. I täten kyrkvårdarna lärare David Holm och lantbrukare Hubert Gustafsson, bakom dem kyrkoherde Albert Fagner, Bringetofta, kyrkoadjunkt Gösta Sundberg, Sävsjö och kyrkoherde Nils Åhlén, Vrigstad. Sist biskop Elis Malmeström, som är helt skymd. Bilden är från: 30 augusti 1951

Måndagen 3 september
Dubbeljubileum.

Ett i sitt slag märkligt jubileum har ägt rum då två firmor inom samma familj kunde fira både femtio- och tjugofem-årsjubileum. Det var E. Trolle och Nya Modeaffären belägna i samma fastighet på köpmangatan 4 som firade. Emil Trolle kom till Sävsjö från Norra Sandsjö 1901 och 1905 köptes Melinska fastigheten på Köpmangatan. Nya modeaffären startades 1926 av Emil Trolles dotter Greta Trolle och Edit Bloom Urmakare Emil Trolle avled 1939 och överlät då firman till

sin son Ivan.

Tisdagen 18 september
300 damer såg mannekänguppvisning.

Bengt Dahlkvist hälsade de 300 damerna och några herrar välkomna till den nu traditionella uppvisningen i Sturesalen där man visade höstens mode.

Måndagen 24 september
Vrigstadvägen fartbegränsas

Då tre dödsolyckor ägt rum under de senaste åren diskuterade Sävsjö stads trafiksäkerhetskommitté under åkeriägare Artur Blooms ordförandeskap hur man skulle få ner

hastigheten på infarten till Sävsjö på Vrigstadvägen.

Måndagen 1 oktober
Sävsjö nya mellanskola invigd. Viktig milstolpe i stadens utveckling.

Lördagen den 29 september går till Sävsjö historia då den nya kommunala mellanskolan invigdes på Eksjöhovgårdsvägen av landshövding Olle Ekblom i närvaro av representanter för Sävsjö stad samt elever och lärare. Efter halvannan timmas invignings- tal blev det rundvandring i en av Sveriges modernaste skolor.

På söndagen var det

allmänhetens tur att få se den nya skolan.

Onsdag 3 oktober

Oskar Ralf 70 år

Operasångaren Oskar Ralf äldst i den kända sångartion Oskar Torsten och Einar Ralf har varit bosatt i Sävsjö i 5 år.

Tisdagen 9 oktober

!80 Medlemmar i Sävsjö lottakår.

Kraftigt ökat medlemstal glädde ordförande Cecilia Eden när man hade årsmöte i fornminnestugan.

Onsdagen 10 oktober

Sävsjösnickare fick testamente i elfte timmen

En möbelsnickare som gick i giftas tankar blev en smula nedslagen då han fick avslag på sin ansökan om bosättningslån. Men historien fick en vändning då en snickaren hade en farbror som dog för ett tiotal år sedan hade en gammal byrå som en utomstående köpte in på auktion efter farbrodern. Då han nu tröttnat på den högg han upp den till ved och fann då ett lönnfack innehållande 1160 kronor. Där fanns också ett brev i vilket fackets innehåll testamentades till möbelsnickaren i Sävsjö som nu funderar på att gå till prästen.

Torsdagen 11 oktober

Sävsjö-Konsum öppnar självbetjäningsbutik.

Butiken finns i byggmästare Åhsbergs fastighet Ö. Promenaden 17. Kunden får ta en korg eller kundvagn och själv ta varorna i hyllorna och spar på det sättet tid åt personalen.

Tisdagen 23 oktober

Sjukstugekokerska fick patriotmedalj.

Det var fröken Elsa Fransson som efter 33 år som kokerska på sjukstugan fick mottaga guldmedaljen.

Onsdagen 24 oktober

Hanna Sandell död : sista vaxblekerskan.

Hanna Sandell föddes 1866 och kom till Sävsjö 1909 där hon övertog föräldrarnas vaxblekerirörelse. I detta sällsynta yrke en lång följd av år och torde mot slutet varit den enda yrkesmänniskan i sitt slag i världen.

Fredagen 2 november

SJ contra Bros om "bom-eländet"

SJ svarar signaturen Bros om järnvägsbommarna i Sävsjö med: Tänk att få stå på en viadukt och få blicka ner järnvägen och SJpersonalen när tågen rulla förbi. Men vad skulle

Bros skriva om då?

Bomskötare

Tisdagen 6 november

Övningskörning

I Vrigstad marknadsdagen OBS ny Chevrolet-51:a Westbers Bilskola Tel 548 Sävsjö.

Onsdagen 21 november

200-talsfynd från Bringetofta till läns-museet.

Krigsutrustning från romersk järnålder har påträffats i en trädgård i Bringetofta. Fyndet är ett av de märkligaste i länet.

Fredagen 30 november

Framgången i fyrstads fin sporre för Sävsjöbrottarna

I Sävsjö ABK :s lag ingick: Rolf Ljunggren, Åke Karlsson, Ingvar Karlsson, Frans ?, Olof Pettersson, Nils Andersson, Erik Frelen och ? Andersson. Lagledare var Gunnar Pettersson.

Torsdagen 13 december

4 a´ 5000 cyklister om dagen passerar Sävsjös Tegelbacke

Vid en trafikräkning som utfördes 31 augusti under tiden kl. 6-21 av hur många som passerade järnvägsövergången framkom följande resultat: Personbilar 1088, lastbilar 329, bussar 52, mc 334. cyklar 4692 och gående 1463.

Genomgångstrafiken dvs in och utgående på de 4 utfarterna från staden var betydligt mindre varför man ansåg att en viadukt söder om övergången inte skulle hjälpa. Istället tycker man att en gång och cykeltunnel avsevärt skulle förbättra trafikförhållandena vid Sävsjö Tegelbacke.

Fredagen 14 december
Mul- och klövsjukan har nått Sävsjö.

Det första fallet av mul- och klövsjukan i Jönköpings län sedan 1938 har upptäckts hos John Karlsson i Torset.

Måndagen 17 december
Fullsatt salong såg Sävsjölucian krönas

Den folkvalda ljusdrottningen Elsie Wistad kröntes. Ceremonin ägde rum på Röda Kvarn.

Måndagen 17 december
Ny affär i Sävsjö
Arbetarboden öppnas i Sörensens filials f. d. affärslokaler vid Eksjöhovgårdsvägen. Dess innehavare Allan Brusberg riktar sig närmast till arbetarna med sin sortering av arbetskläder.

Blåsippor i Hultsjö
En bukett blåsippor plockades på tisdagen av hr Bertil Johansson, Sörelund, Hultsjö. Om någon vill ha blåsippor på julbordet går det bra att hänvända till hr Johansson som har massvis av fullt utslagna blommor upplyses det från hultsjöredaktionen.

Torsdagen 27 december
Julfirandet i Sävsjö.
Började på julaftonsförmiddagen då Sävsjö

musikkår under en timmes tid spelade julmelodier vid julgranen på Stora torget. De inte alltid så rena men glada och klämmiga melodierna avlyssnades av en stor och tacksam publik. Senare på eftermiddagen tändes julgranen för första gången.

